

GLASBA

Srednje splošno izobraževanje

Gimnazija

Gimnazija s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri

Gimnazija z italijanskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri

Dvojezična slovensko-madžarska gimnazija na narodno mešanem območju Prekmurja

Klasična gimnazija

Ekonomska gimnazija

Ekonomska gimnazija s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri

Tehniška gimnazija

Tehniška gimnazija s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri

Umetniška gimnazija

Umetniška gimnazija s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri

UČNI NAČRT Z DIDAKTIČNIMI PRIPOROČILI

IME PREDMETA: glasba

Izobraževalni program gimnazije, izobraževalni program gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program gimnazije z italijanskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program dvojezične slovensko-madžarske gimnazije na narodno mešanem območju Prekmurja
obvezni predmet (52 + 18 ur)

Izobraževalni program klasične gimnazije:
obvezni predmet (35 + 35/70-140 ur)

Izobraževalni program ekonomske gimnazije, izobraževalni program ekonomske gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program tehniške gimnazije, izobraževalni program tehniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program umetniške gimnazije - likovna smer, izobraževalni program umetniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri - likovna smer:
obvezni predmet (70 ur)

Izobraževalni program umetniške gimnazije - plesna smer; modul B: sodobni ples:
obvezni predmet (35 + 35 ur)

Izobraževalni program umetniške gimnazije - smer gledališče in film:
obvezni predmet (35 ur)

PRIPRAVILA PREDMETNA KURIKULARNA KOMISIJA V SESTAVI:

dr. Inge Breznik, Zavod RS za šolstvo; Viljem Babič, II. gimnazija Maribor; Suzana Čopi Stanišić, OŠ Šmarje pri Kopru in Gimnazija Piran; dr. Ada Holcar, Zavod RS za šolstvo; dr. Barbara Kopačin, Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta; Polona Meke Ožinger, Prva gimnazija Maribor; dr. Lorena Mihelač, Šolski center Novo mesto, SGLVŠ; David Preložnik, Gimnazija Celje - Center; Miljana Sgerm, Srednja vzgojiteljska sola, gimnazija in umetniška gimnazija Ljubljana

JEZIKOVNI PREGLED: Mira Turk Škraba

OBLIKOVANJE: neAGENCIJA, digitalne preobrazbe, Katja Pirc, s. p.

IZDALA: Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje in Zavod RS za šolstvo

ZA MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE: dr. Vinko Logaj

ZA ZAVOD RS ZA ŠOLSTVO: Jasna Rojc

Ljubljana, 2025

SPLETNA IZDAJA

DOSTOPNO NA POVEZAVI:

https://eportal.mss.edus.si/msswww/datoteke/ucni_nacrti/2026/un-dp-glasba-gim-si-is-dv-kl-ek-ek-si-teh-teh-si-um_ples-b-um-lik-um-gf-um-si-lik.pdf

CIP

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

COBISS.SI-ID [247490819](#)

ISBN 978-961-03-1035-8 (Zavod RS za šolstvo, PDF)

BESEDILO O SEJI SS

Strokovni svet RS za splošno izobraževanje je na svoji 244. seji, dne 22. 5. 2025, določil učni načrt glasba za izobraževalni program gimnazije, izobraževalni program gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program gimnazije z italijanskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program dvojezične slovensko-madžarske gimnazije na narodno mešanem območju Prekmurja, izobraževalni program klasične gimnazije, izobraževalni program ekonomske gimnazije, izobraževalni program ekonomske gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program tehniške gimnazije, izobraževalni program tehniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program umetniške gimnazije, plesna smer, modul B - sodobni ples, izobraževalni program umetniške gimnazije, smer gledališče in film, izobraževalni program umetniške gimnazije, likovna smer, in izobraževalni program umetniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, likovna smer.

Strokovni svet RS za splošno izobraževanje se je na svoji 244. seji, dne 22. 5. 2025, seznanil z didaktičnimi priporočili k učnemu načrtu glasba za izobraževalni program gimnazije, izobraževalni program gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program gimnazije z italijanskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program dvojezične slovensko-madžarske gimnazije na narodno mešanem območju Prekmurja,

izobraževalni program klasične gimnazije, izobraževalni program ekonomske gimnazije, izobraževalni program ekonomske gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program tehniške gimnazije, izobraževalni program tehniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program umetniške gimnazije, plesna smer, modul B – sodobni ples, izobraževalni program umetniške gimnazije, smer gledališče in film, izobraževalni program umetniške gimnazije, likovna smer, in izobraževalni program umetniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, likovna smer.

PRIZNANJE AVTORSTVA – NEKOMERCIALNO – DELJENJE POD ENAKIMI POGOJI

Prenova izobraževalnih programov s prenovo ključnih programskih dokumentov (kurikuluma za vrtce, učnih načrtov ter katalogov znanj)

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE

KAKO SE ZNAJTI?

TIPIČNE STRANI

V dokumentu je za dijakinje in dijake, učiteljice in učitelje ipd. uporabljena moška slovnična oblika, ki velja enakovredno za oba spola.

Tema sporoča vsebinski okvir ali okvir predmetnospecifičnih zmožnosti, povezanih s cilji oz. skupinami ciljev: teme so predmetno specifične in lahko vključujejo vsebinske sklope in dejavnosti ter razvijajo veščine, zmožnosti in koncepte, ki naj bi jih dijaki izgrajevali in razvijali v procesu učenja.

Vrsta teme:
Obvezno
Izbirno
Maturitetno

Opis teme zajema ključne poudarke oz. koncepte kot okvir skupinam ciljev.

Dodatna pojasnila za temo lahko vsebujejo razlago o zasnovi teme, usmeritve in/ali navodila, ki se nanašajo na vsebino, vrsto teme, členitev teme, poimenovanje, trajanje, dejavnosti, izvedbo aktivnosti, učne pripomočke ... oz. karkoli, kar je pomembno za to temo.

IME TEME

OBVEZNO

OPIS TEME

Em fugiaspiduci sitet ut etur, in conest dipsum eosa nonsequam volorum, ommolor aut desequi duciist estrunda volorrest, sandeni maximin uscillab il magnam quiam quo con explacc ullaccum alisi quidell igendam, in repta dolupta volor sam, ut hilit laut faccumqui omnim ut doluptur, quam consequ atibus dolo dignate mporehent qui tem nonseque por aliquisimust que volestrum esed quibusdae milla conserf ernate dentiat.

Ma vellaut quatio rporrore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas molorporia doluptatis molum rae nos event, inullit incimaiozem fugiandantis et fugitisque maion ped quo odi beatur, sequi illisqui ipidel escim reprat.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Ullatur sequo qui ut vellenderio. Re exceseq uiatur aturem eos millandio totaquis alibus iume voluptatia quis aut quamust iosant prestius, ut ommodigendis doluptaes dersped moluptae. Harum a volupta tiatur, ne veles quia voluptatia similic tatesequam, seque ventio. Hendis erum quissequo quist que con nulparum ut quuntemos et repro quod ma nimusa sae vellaut eum ulpari valent voluptu rempor a de omnimax impellu ptatiaecusa ducipsae aut evelles temolup tincil imporia simped et endes eum et molum que laborerat voluptiurem nempori bustio explabo rionsenet evenimin nis ex eum voluptam consed que volupid eliquibus, tetusda ntusam ellis ut archill uptiore rundiae nimusdam vel enit, optibea quiaspelitem lam alit re, omnis ab il mo dolupti commihi tionsequiam eicia dolo intur accusci musdaecatet faccatur? Sinctet latiam facescipsa

Ceria pa iumquam, exernam quaspis dit equasit, omnis quis aut apitassum coribusda invenih icatia qui aperorum qui ut re perumquaepep quame moditatum ipient veligna tessint iaessum, optamus, testi sediasped moluptatem aperiam aut quodips usciate veribus.

Mi, asit volupta tuscil int aspel illit atur, eum idenist iorrum alit, nim re illitas ma nimi, iusclisita dolorrym volorepedio core, consequam quae. De nossiti officillate

Z oznako **SC** so označeni ključni cilji posameznih področij skupnih ciljev. Številčni zapis pri oznaki skupnih ciljev se navezuje na preglednico s skupnimi cilji.

27. 2. 2025 /// 15:45

IME SKUPINE CILJEV

CILJI

Z oznako **O** so označeni obvezni cilji.

Z ležečim tiskom in oznako **I** so označeni izbirni cilji.

- O:** Et plabo. Nam eum fuga. Et explat. Xerro et aut que nihicia doloribus, velisci tatur
I: *Que ommodic aboribust, tesequae nimaionseni arum audit minusda dolum, si venimil itatat. Estinve litatem ut adit quid qui.* **SC** (2.2.2.1)
I: *Quia voluptatur aut od minverum, quas ilis et mint, eature rehenit magnatur aut exceaquam reiunt et omnis nobit vero excepel in nimagmam quat officiam que plaborpore ne culpa eum dolore aut aspicias sanihil moditam re pelias ne veri reperferes solos dolorum, quidit ad qui dolorerun.*
O: Ibus nis auda vendio venis saperum atem quiant aut pre comniscia num at is quoditi ne estinve litatem venis saperum atem quiant. **SC** (1.3.4.2 | 2.1.1.1 | 2.1.2.1 | 2.2.1.1 | 2.2.1.2 | 3.1.3.1 | 5.1.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak

S krepko označenim besedilom so izpostavljeni **minimalni standardi znanja**.

Z ležečim besedilom so označeni izbirni standardi oz. standardi znanja, ki izhajajo iz izbirnih ciljev.

Dodatne pisave in oznake pri standardih so opredeljene v obvezujočih navodilih za učitelja (npr. podčrtani, M, PTI itd.)

- Obisquamet faccab incium repenam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.
- Ilcillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cuptatu repeliam.
- Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelliquam rem simos con es est volorrum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.**
- Ut fuga. Nemperum fuga.**
- Ma vellaut quiatio rporore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas
- Omnim ut doluptur, quam consequi.
- Obisquamet faccab incium repenam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.*
- Ilcillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cuptatu repeliam.*
- Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelliquam rem simos con es est volorrum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.
- Ut fuga. Nemperum fuga.*

TERMINI:

☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint	☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint
☐ veligna tessint	☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint	

Pojmi, ki jih dijak mora poznati oz. razumeti (in/ali znati smiselno uporabljati), lahko pa so navedeni tudi priporočeni pojmi. Nabor (strokovnih) terminov zaokrožuje in dopolnjuje posamezno temo, predstavlja pa informacijo učitelju pri načrtovanju vzgojno-izobraževalnega dela. Namenjen je navedbi terminologije, ki jo na področju določene teme v določenem obdobju izobraževalne vertikale usvojijo dijaki.

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH

Viri in literatura,
ki so vključeni v
posamezno temo.

NASLOV TEME

- » Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Morbi eget ante eget ante hendrerit convallis vitae et purus. Donec euismod dolor sed neque condimentum, at sodales enim interdum. <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

NASLOV SKUPINE CILJEV

- » Etiam, M. (2019). Eget laoreet ipsum. Nulla facilisi.
- » Parum, V. (2025). Sequi blaboreet quosam. Seque cus.
- » Morbi P. (2007). Sed ac arcu id velit facilisis aliquet. Nec tincidunt.
- » Eget O. (2010). Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla a ac turpis. Nulla et tempus nunc, vitae scelerisque tellus. Sed in tempus mi, a aliquet quam. Integer ut euismod eros, vel pretium mi. Maecenas sollicitudin.
- » Nunc N. (2023). Morbi suscipit ante quis viverra sollicitudin. Aenean ultricies.
- » Nunc N., Ante A., Sem S. (2015). Nullam congue eleifend magna in venenatis. Ut consectetur quis magna vitae sodales. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Sed A. (2024). Ut aliquet aliquam urna eget laoreet. Fusce hendrerit dolor id mauris convallis, at accumsan lectus fermentum. Nunc bibendum quam et nibh elementum consectetur.

NASLOV SKUPINE CILJEV

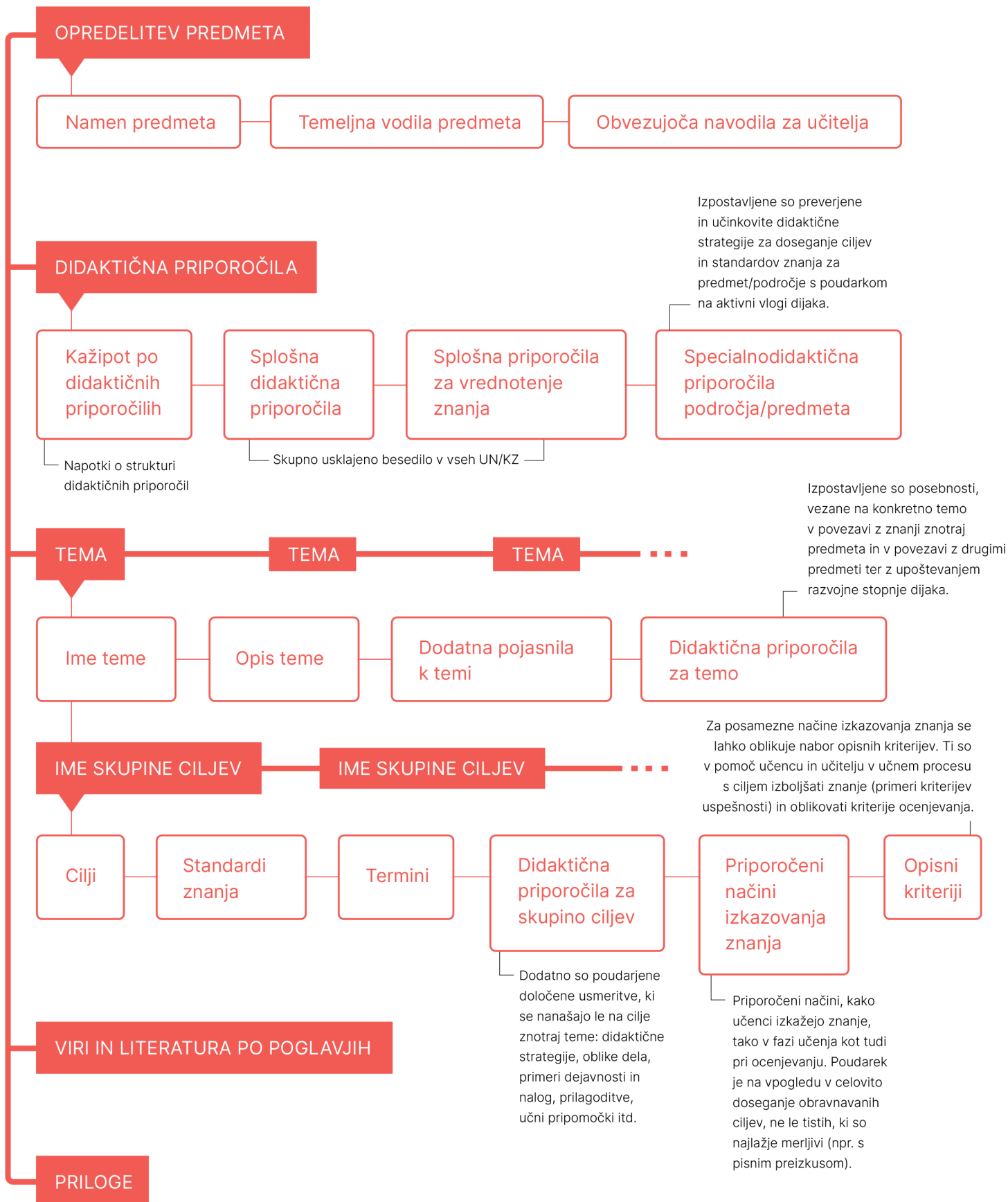
- » Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla, <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Nunc F.: Vivamus quis tortor et ipsum tempor laoreet id quis nunc. Phasellus quis sagittis ligula.
- » Redaktion, 2018. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

Viri in literatura, ki so vključeni
v posamezno skupino ciljev.

Hiperpovezava
do zunanjega vira

KAKO SE ZNAJTI?

STRUKTURA UČNEGA NAČRTA Z DIDAKTIČNIMI PRIPOROČILI

KAZALO

OPREDELITEV PREDMETA.....	10
Namen predmeta.....	10
Temeljna vodila predmeta	10
Obvezujoča navodila za učitelje	10
DIDAKTIČNA PRIPOROČILA	12
Kažipot po didaktičnih priporočilih	12
Splošna didaktična priporočila	12
Splošna priporočila za vrednotenje znanja ...	14
Specialnodidaktična priporočila področja/predmeta	15
TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA.....	19
IZVAJANJE	20
POSLUŠANJE.....	25
USTVARJANJE	29
GLASBENI JEZIK	35
VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH	41
Didaktična priporočila.....	41
IZVAJANJE	41
POSLUŠANJE	41
USTVARJANJE.....	41
GLASBENI JEZIK.....	42
PRILOGE	43

OPREDELITEV PREDMETA

NAMEN PREDMETA

Glasba spada med predmete z najdaljšo umeščenostjo v slovenski šolski sistem. Namen predmeta je omogočiti dijakom doživljanje in spoznavanje glasbe skozi avtentične oblike učenja, ki izhajajo iz temeljnega trojstva glasbene umetnosti: produkcije, reprodukcije in recepcije. Učni proces temelji na razvijanju glasbene komunikacije dijakov, ki z izvajanjem, ustvarjanjem in zavestnim poslušanjem celostno spoznavajo glasbo v njenih različnih zvrsteh ter prostorskih in časovnih dimenzijah. Izhajajoč iz ciljne in procesno-razvojne naravnosti predmet pri dijakih razvija glasbene sposobnosti, spretnosti in znanja. Kot neodtujljiv del kulturno-umetnostnega izražanja spodbuja razvoj višjih kulturnih potreb, estetskih vrednot, kritičnega mišljenja, ozaveščenosti o družbeni in socialni vlogi glasbe ter razvoju lastne identitete. Eden izmed najpomembnejših gradnikov predmeta je ohranjanje in spoznavanje slovenske glasbene umetnosti in kulture.

TEMELJNA VODILA PREDMETA

Predmet temelji na ciljnem in procesnem udejanjanju avtentičnih oblik učenja glasbe. Učitelji ob upoštevanju razvojnih značilnosti dijakov in njihovih interesov avtonomno izbirajo glasbene vsebine za *izvajanje, ustvarjanje in poslušanje* glasbe. Dijaki skozi glasbene dejavnosti izkustveno razvijajo glasbene sposobnosti in spretnosti, izgrajujejo pojmovne mreže, spoznavajo glasbeno literaturo, ustvarjalce, poustvarjalce, glasbeni simbolni sistem in elemente glasbenega oblikovanja. *Glasbeni jezik* kot rezultat glasbenih dejavnosti nudi številne možnosti za horizontalne in vertikalne povezave z drugimi predmeti. Procesni učni cilji se skozi izbor glasbenih vsebin razširjajo in poglobljajo. Predmet Glasba omogoča spoznavanje in sprejemanje različnih pojavnosti in vlog glasbe v vsakdanjem življenju ter v njenem zgodovinskem razvoju. Vzgaja bodoče izvajalce, poslušalce in ljubitelje glasbe ter skrbi za ohranjanje slovenske glasbene umetnosti in kulture ter njeno vpetost v mednarodno okolje.

OBVEZUJOČA NAVODILA ZA UČITELJE

V skladu s temeljnimi cilji predmeta in poudarjeno avtonomijo učiteljev za njihovo uresničevanje je temeljno načelo vzgojno-izobraževalnega procesa komunikacija v glasbenem jeziku, ki poteka skozi glasbene dejavnosti izvajanja, poslušanja in ustvarjanja. Didaktični pristopi zato poudarjajo pomen avtentičnih glasbenih izkušenj s pomočjo prevladujočih glasbenih metod poučevanja in učenja, ki dijakom omogočajo neposredno usvajanje

zakovitosti glasbenega jezika ter oblikovanje glasbenih interesov in vrednot. To se uresničuje tudi s povezovanjem šolskega okolja z glasbeno-kulturnimi okolji in umetniki.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

KAŽIPOT PO DIDAKTIČNIH PRIPOROČILIH

Razdelke *Kažipot po didaktičnih priporočilih*, *Splošna didaktična priporočila* in *Splošna priporočila za vrednotenje znanja* je pripravil Zavod RS za šolstvo.

Didaktična priporočila prinašajo učiteljem napotke za uresničevanje učnega načrta predmeta v pedagoškem procesu. Zastavljena so večplastno, na več ravneh (od splošnega h konkretnemu), ki se medsebojno prepletajo in dopolnjujejo.

- » Razdelka **Splošna didaktična priporočila** in **Splošna priporočila za vrednotenje znanja** vključujeta krovne usmeritve za načrtovanje, poučevanje in vrednotenje znanja, ki veljajo za vse predmete po celotni izobraževalni vertikali. Besedilo v teh dveh razdelkih je nastalo na podlagi *Usmeritev za pripravo didaktičnih priporočil k učnim načrtom za osnovne šole in srednje šole* (<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/3ladrdr>) ter *Izhodišč za prenovo učnih načrtov v osnovni šoli in gimnaziji* (<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/plw0909>) in je v vseh učnih načrtih enako.
- » Razdelek **Specialnodidaktična priporočila področja/predmeta** vključuje tista didaktična priporočila, ki se navezujejo na področje/predmet kot celoto. Zajeti so didaktični pristopi in strategije, ki so posebej priporočeni in značilni za predmet glede na njegovo naravo in specifične.

Učni načrt posameznega predmeta je členjen na *teme*, vsaka tema pa se lahko nadalje členi na *skupine ciljev*.

- » Razdelka **Didaktična priporočila za temo** in **Didaktična priporočila za skupino ciljev** vključujeta konkretne in specifične napotke, ki se nanašajo na poučevanje določene teme oz. skupine ciljev znotraj teme. Na tem mestu so izpostavljene preverjene in učinkovite didaktične strategije za poučevanje posamezne teme ob upoštevanju značilnosti in vidikov znanja, starosti dijakov, predznanja, povezanosti znanja z drugimi predmeti/področji ipd. Na tej ravni so usmeritve lahko konkretizirane tudi s primeri izpeljave oz. učnimi scenariji.

Didaktična priporočila na ravni skupine ciljev zaokrožujeta razdelka **Priporočeni načini izkazovanja znanja** in **Opisni kriteriji**, ki vključujeta napotke za vrednotenje znanja (spremljanje, preverjanje, ocenjevanje) znotraj posamezne teme oz. skupine ciljev.

SPLOŠNA DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Učitelj si za uresničitev ciljev učnega načrta, kakovostno učenje ter optimalni psihofizični razvoj dijakov prizadeva zagotoviti varno in spodbudno učno okolje. V ta namen pri poučevanju uporablja raznolike

didaktične strategije, ki vključujejo učne oblike, metode, tehnike, učna sredstva in gradiva, s katerimi dijakom omogoča aktivno sodelovanje pri pouku, pa tudi samostojno učenje. Izbira jih premišljeno, glede na namen in naravo učnih ciljev ter glede na učne in druge, za učenje pomembne značilnosti posameznega dijaka, učne skupine ali oddelka.

Varno in spodbudno učno okolje učitelj zagotavlja tako, da:

- » spodbuja medsebojno sprejemanje, sodelovanje, čustveno in socialno podporo;
- » neguje vedoželjnost, spodbuja interes in motivacijo za učenje, podpira razvoj različnih talentov in potencialov;
- » dijake aktivno vključuje v načrtovanje učenja;
- » kakovostno poučuje in organizira samostojno učenje (individualno, v parih, skupinsko) ob različni stopnji vodenja in spodbujanja;
- » dijakom omogoča medsebojno izmenjavo znanja in izkušenj, podporo in sodelovanje;
- » prepozna in pri poučevanju upošteva predznanje, skupne in individualne učne, socialne, čustvene, (med)kulturne, telesne in druge potrebe dijakov;
- » dijakom postavlja ustrezno zahtevne učne izzive in si prizadeva za njihov napredek;
- » pri dijakih stalno preverja razumevanje, spodbuja ozaveščanje in usmerjanje procesa lastnega učenja;
- » proces poučevanja prilagaja ugotovitvam sprotne spremljanja in preverjanja dosežkov dijakov;
- » omogoča povezovanje ter nadgrajevanje znanja znotraj predmeta, med predmeti in predmetnimi področji;
- » poučuje in organizira samostojno učenje v različnih učnih okoljih (tudi virtualnih, zunaj učilnic), ob uporabi avtentičnih učnih virov in reševanju relevantnih življenjskih problemov in situacij;
- » ob doseganju predmetnih uresničuje tudi skupne cilje različnih področij (jezik, državljanstvo, kultura in umetnost; trajnostni razvoj; zdravje in dobrobit; digitalna kompetentnost; podjetnost).

Učitelj pri uresničevanju ciljev in standardov znanja učnega načrta dijakom omogoči prepoznavanje in razumevanje:

- » smisla oz. namena učenja (kaj se bodo učili in čemu);
- » uspešnosti lastnega učenja oz. napredka (kako in na temelju česa bodo vedeli, da so pri učenju uspešni in so dosegli cilj);
- » pomena različnih dokazov o učenju in znanju;
- » vloge povratne informacije za stalno izboljševanje ter krepitev občutka »zmorem«;
- » pomena medvrstniškega učenja in vrstniške povratne informacije.

Za doseganje celostnega in poglobljenega znanja učitelj načrtuje raznolike predmetne ali medpredmetne učne izzive, ki spodbujajo dijake k aktivnemu raziskovanju, preizkušanju, primerjanju, analiziranju, argumentiranju,

reševanju avtentičnih problemov, izmenjavi izkušenj in povratnih informacij. Ob tem nadgrajujejo znanje ter razvijajo ustvarjalnost, inovativnost, kritično mišljenje in druge prečne veščine. Zato učitelj, kadar je mogoče, izvaja projektni, problemski, raziskovalni, eksperimentalni, izkustveni ali praktični pouk in uporablja temu primerne učne metode, pripomočke, gradiva in digitalno tehnologijo.

Učitelj upošteva raznolike zmožnosti in potrebe dijakov v okviru notranje diferenciacije in individualizacije pouka ter personalizacije učenja s prilagoditvami, ki obsegajo:

- » učno okolje z izbiro ustreznih didaktičnih strategij, učnih dejavnosti in oblik;
- » obsežnost, zahtevnost in kompleksnost učnih ciljev;
- » raznovrstnost in tempo učenja;
- » načine izkazovanja znanja, pričakovane rezultate ali dosežke.

Učitelj smiselno upošteva načelo diferenciacije in individualizacije tudi pri načrtovanju domačega dela dijakov, ki naj bo osmišljeno in raznoliko, namenjeno utrjevanju znanja in pripravi na nadaljnje učenje.

Individualizacija pouka in personalizirano učenje sta pomembna za razvijanje talentov in potencialov nadarjenih dijakov. Še posebej pa sta pomembna za razvoj, uspešno učenje ter enakovredno in aktivno vključenost dijakov s posebnimi vzgojno-izobraževalnimi potrebami, z učnimi težavami, dvojno izjemnih, priseljencev ter dijakov iz manj spodbudnega družinskega okolja. Z individualiziranimi pristopi preko inkluzivne poučevalne prakse učitelj odkriva in zmanjšuje ovire, ki dijakom iz teh skupin onemogočajo optimalno učenje, razvoj in izkazovanje znanja, ter uresničuje v individualiziranih programih in v drugih individualiziranih načrtih načrtovane prilagoditve vzgojno-izobraževalnega procesa za dijake iz specifičnih skupin.

SPLOŠNA PRIPOROČILA ZA VREDNOTENJE ZNANJA

Vrednotenje znanja razumemo kot ugotavljanje znanja dijakov skozi celoten učni proces, tako pri spremljanju in preverjanju (ugotavljanje predznanja in znanja dijaka na vseh stopnjah učenja) kot tudi pri ocenjevanju znanja.

V prvi fazi učitelj kontinuirano spremlja in podpira učenje, preverja znanje vsakega dijaka, mu nudi kakovostne povratne informacije in ob tem ustrezno prilagaja lastno poučevanje. Pred začetkom učnega procesa učitelj najprej aktivira in ugotavlja dijakovo predznanje in ugotovitve uporabi pri načrtovanju pouka. Med učnim procesom sproti preverja doseganje ciljev pouka in standardov znanja ter spremlja in ugotavlja napredek dijaka. V tej fazi učitelj znanja ne ocenjuje, pač pa na osnovi ugotovitev sproti prilagaja in izvaja dejavnosti v podporo in spodbudo učenju (npr. dodatne dejavnosti za utrjevanje znanja, prilagoditve načrtovanih dejavnosti in nalog glede na zmožnosti in potrebe posameznih dijakov ali skupine).

Učitelj pripomore k večji kakovosti pouka in učenja, tako da:

- » sistematično, kontinuirano in načrtno pridobiva informacije o tem, kako dijak dosega učne cilje in usvaja standarde znanja;
- » ugotavlja in spodbuja razvoj raznolikega znanja – ne le vsebinskega, temveč tudi procesnega (tj. spretnosti in veščin), spremlja in spodbuja pa tudi razvijanje odnosnega znanja;

- » spodbuja dijaka, da dosega cilje na različnih taksonomskih ravneh oz. izkazuje znanje na različnih ravneh zahtevnosti;
- » spodbuja uporabo znanja za reševanje problemov, sklepanje, analiziranje, vrednotenje, argumentiranje itn.;
- » je naravnani na ugotavljanje napredka in dosežkov, pri čemer razume, da so pomanjkljivosti in napake zlasti priložnosti za nadaljnje učenje;
- » ugotavlja in analizira dijakovo razumevanje ter odpravlja vzroke za nerazumevanje in napačne predstave;
- » dijaka spodbuja in ga vključuje v premisleke o namenih učenja in kriterijih uspešnosti, po katerih vrednoti lastno učno uspešnost (samovrednotenje) in uspešnost vrstnikov (vrstniško vrednotenje);
- » dijaku sproti podaja kakovostne povratne informacije, ki vključujejo usmeritve za nadaljnje učenje.

Ko so dejavnosti prve faze (spremljanje in preverjanje znanja) ustrezno izpeljane, sledi druga faza, ocenjevanje znanja. Pri tem učitelj dijaku omogoči, da lahko v čim večji meri izkaže usvojeno znanje. To doseže tako, da ocenjuje znanje na različne načine, ki jih je dijak spoznal v procesu učenja. Pri tem upošteva potrebe dijaka, ki za uspešno učenje in izkazovanje znanja potrebuje prilagoditve.

Učitelj lahko ocenjuje samo znanje, ki je v učnem načrtu določeno s standardi znanja. Predmet ocenjevanja znanja niso vsi učni cilji, saj vsak cilj nima z njim povezanega specifičnega standarda znanja. Učitelj ne ocenjuje stališč, vrednot, navad, socialnih in čustvenih veščin ipd., čeprav so te zajete v ciljnih učnega načrta in jih učitelj pri dijaku sistematično spodbuja, razvija in v okviru prve faze tudi spremlja.

Na podlagi standardov znanja in kriterijev uspešnosti učitelj, tudi v sodelovanju z drugimi učitelji, pripravi kriterije ocenjevanja in opisnike ter jih na ustrezen način predstavi dijaku. Če dijak v procesu učenja razume in uporablja kriterije uspešnosti, bo lažje razumel kriterije ocenjevanja. Ugotovitve o doseganju standardov znanja, ki temeljijo na kriterijih ocenjevanja in opisnikih, se izrazijo v obliki ocene.

Učitelj z raznolikimi načini ocenjevanja omogoči izkazovanje raznolikega znanja (védenje, spretnosti, veščine) na različnih ravneh. Zato poleg pisnih preizkusov znanja in ustnih odgovorov ocenjuje izdelke (pisne, likovne, tehnične, praktične in druge za predmet specifične) in izvedbo dejavnosti (govorne, gibalne, umetniške, eksperimentalne, praktične, multimedijske, demonstracije, nastope in druge za predmet specifične), s katerimi dijak izkaže svoje znanje.

SPECIALNODIDAKTIČNA PRIPOROČILA PODROČJA/PREDMETA

Učni načrt predmeta glasba v gimnaziji učitelja usmerja pri izboru učnih strategij oziroma k cilju usmerjenih učnih aktivnosti za dijake. Učitelj pri ciljnem načrtovanju učnih ur izhaja iz temeljnih didaktičnih načel in interesov dijakov. Pouk glasbe izvaja ob upoštevanju načel umetniške in kulturne vrednosti, razvojne stopnje dijakov, individualnih potreb dijakov, znanstvenega (strokovnega) principa ter načel sistematičnosti in

postopnosti, nazornosti, življenjske bližine, trajnosti znanj, sposobnosti in navad, socialne integracije, zagotavljanja uspeha in ekonomičnosti.

Učitelj upošteva različne ravni glasbenih izkušenj in predznanj dijakov, ki izhajajo iz njihovega predhodnega osnovnošolskega pouka glasbe, izobraževanja v glasbenem šolstvu, neformalnega in naravnega glasbenega učenja. Poleg že uveljavljenih in preizkušenih didaktičnih strategij in glasbenih metod v pouk vključuje inovativne tehnike, prožno uporablja različne učne oblike, uvaja nove didaktične postopke, učne metode in sodobne digitalne tehnologije. Pouk izvaja v spodbudnem učnem okolju, tako v razredu kot tudi izven njega. Obisk koncertov in drugih glasbenih prireditev ter srečanja dijakov z glasbenimi umetniki na avtentičnih glasbenih prizoriščih pomembno širijo glasbena znanja, spodbujajo estetsko vrednotenje in kritično mišljenje dijakov.

Glasbena znanja in spoznanja pri dijakih razvijajo ključno kompetenco kulturne zavesti in izražanja. Ob zavedanju slovenske glasbene in kulturne identitete, ki temelji na zakladnici slovenske ljudske in umetne glasbe, dijaki širijo znanja ter spoznavajo raznolikost in bogastvo glasbenih praks drugih kultur in narodov.

Zgradba učnega načrta

Cilji v učnem načrtu so zasnovani odprto in široko, kar učitelju omogoča avtonomijo pri izboru glasbenih vsebin, oblikovanju tematskih sklopov ter njihovem prilagajanju razvojnim značilnostim dijakov, njihovim zmožnostim in interesom. Predstavljajo nadgradnjo ciljev predmeta Glasbena umetnost v osnovnošolskem izobraževanju, s čimer se zagotavlja postopnost in kontinuiteta skozi celotno vertikalno vzgojno-izobraževalnega področja. Standardi so izpeljani iz ciljev.

Uresničujejo se vsi cilji vseh štirih tem *izvajanje, poslušanje, ustvarjanje in glasbeni jezik*. Načrtovanje teh ciljev naj bo uravnoteženo. Dejavnosti naj bodo smiselno vključene v posamezno učno uro, kjer je jasno razvidna rdeča nit doseganja učnih ciljev. Vseh glasbenih dejavnosti učitelj ne vključuje prisilno v vsako učno uro, vendar mora biti pozoren, da dejavnosti ostajajo sistematične in da nobena dejavnost ni zapostavljena na račun drugih.

Strokovni termini so enaki pri vseh štirih temah. S široko opredelitvijo pojmov – glasbene prvine, glasbene oblike, glasbeni stili, žanri in zvrsti, izvajalska sredstva in sestavi – se učitelju omogoča avtonomija pri izboru strokovnih terminov glede na izbrane glasbene vsebine in druge vsebine tematskega sklopa.

Diferenciacija, individualizacija in formativno spremljanje znanja

Pouk glasbe ponuja oblike, metode in didaktične pristope, ki sami po sebi ustvarjajo pogoje za diferenciacijo in individualizacijo. Učitelj z ustreznim izborom glasbenih vsebin prilagaja raven zahtevnosti dijakovim zmožnostim. Poleg tega lahko individualizira delo na primeru ene glasbene vsebine: glasbeno nadarjenemu dijaku ponudi solistično vlogo pevcu ali instrumentalista, skupini dijakov s podobnimi glasbenimi izkušnjami sodelovanje v manjših skupinah, dijakom, ki potrebujejo podporo, pa dejavnost v večjih skupinah. Cilje vedno načrtuje v smeri večje samostojnosti dijakov pri izvajanju, poslušanju in ustvarjanju.

Glasbeni pouk, osredinjen na dijaka, zahteva stalno didaktično inovativnost učitelja pri oblikovanju učnega procesa, v katerem dijak postopno prevzema odgovornost za lastno glasbeno učenje in povezane učne izide. Hkrati učitelj spodbuja sodelovalno učenje in timsko delo, v katerih dijak praktično in teoretično raziskuje glasbo ter rešuje problemske naloge. Dijaka smiselno vključuje v projektno delo in eksperimentalni pouk, če se

ta izvaja na šoli. Seznanja ga z možnostmi glasbenih in z glasbo povezanih univerzitetnih študijev ter mu omogoča stik z visokošolskimi ustanovami, profesorji in študenti tudi v višjih letnikih. Pri tem išče priložnosti za skupne manjše projekte in sodelovanja.

Delo z dijaki z raznolikimi vzgojno-izobraževalnimi potrebami

Učitelj z inkluzivno prakso prilagaja poučevanje, preverjanje in ocenjevanje znanja dijakom z učnimi težavami, dijakom s posebnimi potrebami, nadarjenim dijakom, dijakom priseljencem, dijakom iz manj spodbudnega družinskega okolja ter dijakom s statusom kulturnika. Prilagaja vsebine, metode, oblike in pristope dela, čas ter uporabo didaktičnih pripomočkov za doseg ciljev in standardov znanja ali za njihovo preseganje. Delo z dijaki z raznolikimi potrebami zahteva timsko delo in sodelovanje med učitelji, spremljevalci in drugimi strokovnjaki. Učitelj sproti evalvira učinkovitost prilagoditev ter jih po potrebi spreminja glede na dijakov napredek.

Osnovno izhodišče za delo v prilagodljivem in vključujočem učnem okolju so spoštovanje in upoštevanje različnosti, izvirnosti in individualnosti dijakov ter učiteljeva lastna inkluzivna poučevalna praksa. Prilagodljivo in vključujoče učno okolje poudarja pomen koncepta vključevanja, ki temelji na dojemanju razreda kot skupnosti različnih in edinstvenih posameznikov. Takšno okolje zahteva prilagoditev vzgojno-izobraževalnega procesa, da ta ustreza potrebam vseh dijakov.

Medpredmetno povezovanje

Učitelj uresničuje horizontalno in vertikalno medpredmetno povezovanje tako z vidika procesov učenja kot tudi učnih vsebin in pojmov. Medpredmetno povezovanje se uresničuje v čim večji možni meri s timskim delom, v prožni organizaciji učnih ur in tudi v višjih letnikih srednje šole, v katerih glasba ni več v predmetniku. Udejanja naj se tudi na ekskurzijah, gostovanjih dijakov doma in v tujini, pri projektnem in raziskovalnem delu.

Skupni cilji

Cilji predmeta glasba podpirajo skupne cilje s področij jezika, državljanstva, kulture in umetnosti, trajnostnega razvoja, zdravja in dobrobiti, digitalne kompetentnosti in podjetnosti.

Dijak skozi glasbene dejavnosti spoznava ^{SC}(1.1.2.1) in uporablja strokovno terminologijo glasbenega jezika ^{SC}(1.1.2.2), analizira različne glasbene zapise in druga gradiva o glasbi ^{SC}(1.1.4.1), razvija lastne sporazumevalne zmožnosti skozi nenasilno komunikacijo ^{SC}(1.1.5.1). Ob ustvarjanju glasbe uživa, se veseli lastnih dosežkov in dosežkov drugih ^{SC}(1.3.4.1) ter tako živi kulturo in umetnost kot vrednoto ^{SC}(1.3.5.1) in krepi družbeno odgovornost ^{SC}(3.3.5.3). Ob tem spoznava kulturo in umetnost, umetniške zvrsti ter njihova izrazna sredstva v zgodovinskem in kulturnem kontekstu ^{SC}(1.3.2.1) ter vzpostavlja odnos do njih, pri čemer prepoznava in ozavešča lastno doživljanje ter vedenje ^{SC}(1.1.3.1) ^{SC}(3.1.1.1) v odnosu do drugih ^{SC}(3.3.1.1), ga uravnava ^{SC}(3.1.2.1) ^{SC}(3.3.4.3), razvija samozavest in samospoštovanje ^{SC}(3.1.2.2), zavzetost in vztrajnost ^{SC}(3.1.3.3), se učinkovito spoprijema z negotovostjo ^{SC}(3.1.2.3), krepi odgovornost, avtonomijo ^{SC}(3.1.5.1), prepoznava raznolikosti v ožjih in širših okoljih ^{SC}(3.3.1.2), razvija spretnosti aktivnega poslušanja ^{SC}(3.3.2.1) in krepi sodelovalne veščine ^{SC}(3.3.3.1). Uporablja digitalno tehnologijo pri ustvarjanju in deljenju vsebin z drugimi ^{SC}(4.2.2.1) ter upravlja svojo digitalno identiteto ^{SC}(4.2.6.1), spoznava ter spoštuje licence in avtorske pravice ^{SC}(4.3.3.1) ter se zaveda vpliva medijev in digitalnih tehnologij na posameznika ter okolje ^{SC}(4.4.4.1). Glasbene dejavnosti spodbujajo radovednost ^{SC}(3.1.4.1), svobodno izražanje in udejanjanje ustvarjalnih idej ^{SC}(1.3.4.2), vrednotenje dosežkov ustvarjanja ter uspešnost doseganja zastavljenih ciljev ^{SC}(5.3.5.2). Vključujejo gibalne dejavnosti ^{SC}(3.2.1.3), s katerimi dijak vzpostavlja pozitiven odnos do gibanja ^{SC}.

(3.2.1.2), prekinja sedenje ^{SC} (3.2.1.4), skrbi za zdravje in dobro počutje ^{SC} (3.2.1.1) ter se sprošča ^{SC} (3.2.3.2). S pomočjo glasbe razvija kritično mišljenje na področju trajnostnega razvoja ^{SC} (2.2.1.1) ter se zaveda lastnega potenciala in odgovornosti za trajnostno delovanje in ukrepanje ^{SC} (2.4.3.1).

Vrednotenje, preverjanje in ocenjevanje znanja

Pouk glasbe vključuje štiri teme: *izvajanje, poslušanje, ustvarjanje in glasbeni jezik*. Pri vsaki so opredeljeni široko zastavljeni cilji in standardi znanja, ki učitelju omogočajo avtonomijo. Iz ciljev, ki jih lahko objektivno preverimo, so izpeljani standardi. Cilji s področja doživljanja in vrednotenja nimajo standardov, zato dosežkov dijakov na teh področjih ne ocenjujemo. Standarde znanja dijaki dosegajo skozi vzgojno-izobraževalno delo v dejavnostih, ki se izvajajo v živo s prepletanjem tem, ciljev, vsebin, metod in oblik dela. Pri doseganju kakovostne ravni standardov upoštevamo individualne značilnosti glasbenega razvoja dijakov.

Literatura

Ahačič, K. (2025). *Gljučni cilji po področjih skupnih ciljev* (spletna izd.). Zavod RS za šolstvo.

<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/eohgiil>

Holcar, A., idr. (2016). *Formativno spremljanje v podporo učenju. Priročnik za učitelje in strokovne delavce*. Zavod RS za šolstvo.

Marentič Požarnik, B. (2021). *Psihologija učenja in pouka*. DZS.

TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA

IZVAJANJE

OBVEZNO

OPIS TEME

Izvajanje glasbe predstavlja temelj učenja in poučevanja glasbe. Dijak pri pouku poje, izreka besedila in igra na glasbila kot solist ali član skupine (npr. priložnostni razredni pevski zbor, ansambel). Cilji izvajanja se uresničujejo v povezavi s cilji glasbenih dejavnosti poslušanja in ustvarjanja z namenom uresničevanja ciljev glasbenega jezika, kar dijakom omogoča celostno spoznavanje glasbe v njenih različnih zvrsteh, oblikah, prostorskih in časovnih dimenzijah. Usmerjeni so v glasbene dosežke dijakov, poglobljanje njihovih glasbenih sposobnosti (posluh, zbranost, spomin), spretnosti (glasovni obseg, pevska tehnika, tehnika igranja na glasbila) in znanj (usvajanje besedišča glasbenega jezika, strokovnih pojmov, opismenjevanje).

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Izvajanje spodbujamo s premišljenim izborom glasbenih vsebin (pesmi, skladbe, rimana besedila), ki poleg umetniške in sporočilne vrednosti upoštevajo stopnjo dijakovega razvoja, njegove pevske zmožnosti in interes. Z dijaki skupaj evalviramo izvedbo glasbenih vsebin z vidika interpretacije in doživetosti. Cilji s področja vrednotenja nimajo standardov, zato dosežke dijaka na tem področju ne ocenjujemo. Pri izvajanju vrednotimo le dijakove dosežke oz. njegov napredek glasbenih sposobnosti, spretnosti in znanj, ki jih je dosegel z učenjem.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA TEMO

Področje izvajanja vključuje dejavnosti petja, igranja na glasbila in ritmično izreko. Dijaka se spodbuja k pozitivnemu odnosu do glasbenega izvajanja v razredu ter na prireditvah v šoli in izven nje.

Petje je osrednja dejavnost pouka glasbe in je zato prisotno pri vsaki učni uri. Dijakom se ponudi izbor pesmi z umetniško in sporočilno vrednostjo, ki izhajajo iz ciljev izvajanja in spoznavanja glasbenih del. Repertoar naj vključuje raznovrstne pesmi glede na izvor (ljudske, umetne), tonske načine (dur, mol, pentatonika), metrum (dvo-, tridobni, sestavljeni), obliko (kitične, prekomponirane, eno-, dvo- in večdelne) ter interpretacijo. Kakovost petja izboljšujemo z rednim, skupinskim petjem v razredu, usmerjanjem pozornosti na pevske tehnike ter usklajenost petja v intonaciji, tempu in interpretaciji. Pri petju se upoštevajo razvojne značilnosti dijakov, njihove glasovne zmožnosti in glasovna lega. Prevladuje metoda imitacije v kombinaciji z metodo dela z glasbenim zapisom. Cilji so usmerjeni v usvajanje osnov pevske tehnike in vokalne higijene za zdrav način govora in petja. Učilnica je opremljena s praktikabli za lažje in kakovostnejše razredno oz. skupinsko petje.

Izreka besedil je povezana z ritmično urejenim izvajanjem besedil, kot so izštevanke, reki in različna besedila (rimana in brez rim), osredotočena na dikcijo, poudarke in artikulacijo.

Igranje na glasbila predstavlja samostojno inštrumentalno vsebino, lahko pa podpira petje, ples ali zvočni posnetek. Cilj je poglobljanje dijakovih glasbenih sposobnosti (posluš, zbranost, spomin) ter spretnosti (tehnika in način igranja, koordinacija, drža telesa). Dijaki igrajo na raznovrstna glasbila (npr. telesna, ljudska, improvizirana, glasbila Orffovega instrumentarija, kahon, glasbene cevi, ukulele, klaviatura, komplet bobnov, bas in solo kitara, orkestrska glasbila) ter urijo tehniko igranja skozi raziskovanje, improvizacijo, imitacijo ali s podporo glasbenega zapisa. Dijake usmerjamo k usklajenemu in enakomernemu igranju glasbil v skupini ali pri spremljavi petja oz. zvočnega posnetka. Učilnica je opremljena z glasbili, tako da ima vsak dijak v razredu na voljo vsaj eno ritmično in eno melodično glasbilo.

Skupni cilji

Skozi cilje izvajanja se uresničujejo skupni cilji s področij jezika, državljanstva, kulture in umetnosti ter zdravja in dobrobiti. Dijak se ob izvajanju sprošča **SC** (3.2.4.2), spoznava kulturo in umetnost, umetniške zvrsti ter njihova izrazna sredstva v zgodovinskem in kulturnem kontekstu ter vzpostavlja odnos do njih **SC** (1.3.2.1) in krepi sodelovalne veščine **SC** (3.3.3.1).

CILJI

Dijak:

- : izvaja (poje, izreka besedila, igra na glasbila) slovenska in tuja glasbena dela različnih zvrsti, žanrov in obdobj, **SC** (1.3.2.1)
- : razvija vokalno tehniko in ozavešča higieno glasu, **SC** (3.2.4.2)
- : ob upoštevanju elementov interpretacije razvija občutek za estetsko oblikovanje,
- : vrednoti dosežke izvajanja ter krepi sodelovalne veščine. **SC** (3.3.3.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » izvede (poje, izreka besedila, igra na glasbila) slovenska in tuja glasbena dela različnih zvrsti, žanrov in obdobj,
- » pri izvajanju smiselno upošteva elemente interpretacije.

TERMINI

◦ glasbene prvine ◦ glasbene oblike ◦ izvajalska sredstva in sestavi ◦ elementi interpretacije ◦ glasbeni stili, žanri, zvrsti

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Primeri učnih dejavnosti s formativnim spremljanjem znanja glede na izbrani cilj in standard znanja

1.

Cilj: dijak izvaja slovenska in tuja glasbena dela različnih zvrsti, žanrov in obdobj (1.3.2.1)

Standard: dijak izvede slovenska in tuja glasbena dela različnih zvrsti, žanrov in obdobj

Vsebina: slovenska ljudska pesem in večglasno petje

Opis: Učitelj z dijaki opredeli namene učenja. S pomočjo notnega zapisa predstavi (z lastnim petjem ali zvočnim posnetkom) ljudsko pesem. Dijaki se pesmi naučijo po metodi imitacije. Učitelj vodi pogovor o značilnostih ljudske pesmi in ljudskega petja ter pridobi informacije o predznanju dijakov. Doda večglasno petje v tercah. Z dijaki opredeli kriterije uspešnosti večglasnega petja (npr. ritmična natančnost, intonacijska čistost, usklajenost večglasja, interpretativni elementi, komunikacija oziroma sodelovanje v skupinski izvedbi). Izhajajoč iz dijakovih predznanj poglobi razumevanje značilnosti ljudskega večglasja (osnovni glas z dodano spodnjo ali zgornjo terco). Nato izvede troglasje s terčnim dvoglasjem samo z dekleti, fante pa nauči osnovnega basovskega bordunskega glasu *na tretko*. Dijaki izvajajo pesem z različnimi interpretativnimi elementi, kot so dinamika in fraziranje. Preizkusijo se tudi v ljudskem intoniranju melodije, sproščeno, brez dirigiranja, ob poslušanju drug drugega. Učitelj s povratno informacijo dijake vodi in opozarja na pravilnost izvedbe. Pri izvedbi lahko uporabijo improvizirana in ljudska glasbila ali pa se naučijo akordične spremljave na ukulele, kitaro ali klavir, kar poveže instrumentalno in vokalno izvajanje. Sledi samovrednotenje in vrstniško vrednotenje izvedbe na podlagi vnaprej postavljenih kriterijev uspešnosti. Učitelj povzame opažanja ter izpostavi napredek dijakov in področja za izboljšanje.

2.

Cilj: dijak razvija vokalno tehniko in ozavešča higieno glasu (3.2.4.1)

Standard: /

Vsebina: glasba Makedonije in Jovano Jovanke

Opis: Učitelj z dijaki opredeli namene učenja. S pomočjo notnega zapisa predstavi (z lastnim petjem ali zvočnim posnetkom) ljudsko pesem. Dijaki ritmično izrekajo besedilo pesmi ob spremljavi ploskanja in tleskanja ter urijo izgovorjavo, ritmično natančnost in usklajenost izvajanja sestavljenega taktovskega načina (3+2+2). Pesem se naučijo po metodi imitacije. Učitelj opozarja na pravilno držo telesa in pevski dih. Z dijaki opredeli kriterije uspešnosti pevske izvedbe (npr. ritmična natančnost, intonacijska čistost, pevski dih, dikcija, interpretativni elementi, usklajenost dvoglasja). Dijake razdeli v dve skupini: ena poje pesem, druga izvaja spremljavo s telesnimi glasbili. Po metodi imitacije se naučijo še zgornjo terco nad melodijo za dvoglasno izvedbo pesmi. Učitelj spodbuja dijake k poslušanju zlivanja oziroma prepletanja glasov in glasbil. Prvi del melodije izvedejo z vmesnimi glasbenimi vložki (ornamenti), podobno avtentičnemu načinu izvajanja te pesmi. Ob tem spoznavajo posebnosti vokalnega nastanka za grleno petje. Učitelj s povratno informacijo dijake opozarja na higieno glasu ob nepravilni uporabi takšnega petja. Učitelj lahko vključi še gibanje, pri čemer dijaki usklajujejo ritem, melodijo in dinamiko. Sledi samovrednotenje in vrstniško vrednotenje na podlagi vnaprej postavljenih kriterijev uspešnosti. Učitelj povzame opažanja ter izpostavi napredek dijakov in področja za izboljšanje.

3.

Cilj: ob upoštevanju elementov interpretacije razvija občutek za estetsko oblikovanje

Standard: dijak pri izvajanju smiselno upošteva elemente interpretacije

Vsebina: razvoj slovenske popevke in *Dan ljubezni*

Opis: Učitelj z dijaki opredeli namene učenja. Po poslušanju posnetka skladbe dijaki povzamejo njeno vsebino ter s pomočjo različnih virov raziščejo njeno zgodovinsko ozadje. Pesem se naučijo po metodi imitacije. Skupaj določijo kriterije uspešnosti za dobro pevsko izvedbo (npr. interpretacija, natančnost izvajanja, tempo, fraziranje, dinamika, živost, homogenost zasedbe). Učitelj s povratno informacijo dijake usmerja h kakovostni izvedbi. Dodajo dvoglasno petje v tercah, pri čemer učitelj razloži pomen in značilnosti večglasnega petja ter spremljevalnih vokalov v pop glasbi. Pesem pojejo z delitvijo deklinskih in fantovskih glasov. Učitelj spodbuja dijake k poslušanju lastne izvedbe za uspešno samoevalvacijo. Dijaki uglasijo ukulele, se naučijo pravilnega igranja nanj in utrjujejo igranje kadence v C-duru. Združijo igranje na ukulele in večglasno petje. Učitelj jih spodbuja k usklajenemu petju in igranju prek poslušanja ter k iskanju ustvarjalnih rešitev za estetsko oblikovanje izvedbe pesmi. Pesem doživeto izvedejo ob upoštevanju interpretacijskih oznak (dinamika, tempo, agogika, artikulacija, fraziranje). Skupine dijakov v okviru razrednega nastopa drug drugemu predstavijo svoje izvedbe skladbe in se vrstniško vrednotijo na podlagi vnaprej postavljenih kriterijev uspešnosti. Učitelj povzame opažanja ter izpostavi napredek dijakov in področja za izboljšanje.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » Glasbena izvedba, nastop
- » Glasbeni izdelek (zvočni posnetek)

OPISNI KRITERIJI

- » Samostojnost izvajanja
- » Pravilnost, natančnost izvajanja
- » Doživetost izvajanja
- » Orientacija v glasbenem zapisu

POSLUŠANJE

OBVEZNO

OPIS TEME

Poslušanje ali recepcija glasbe je načrten in sistematičen proces vzgoje dijaka v aktivnega poslušalca, ki glasbo zaznava, sprejema, doživlja, spoznava, razume, analizira in vrednoti. Zajema najplodnejše in najučinkovitejše proučevanje situacij v glasbi in je podlaga za glasbene izkušnje (npr. ujemanje intonacije, razlikovanje tonske višine) in usvajanje glasbenega jezika ter glasbenih pojmovnih struktur, kot so zvočna barva in glasbene prvine. Cilji poslušanja se medsebojno prepletajo in povezujejo s cilji izvajanja in ustvarjanja, še posebej pa z glasbenim jezikom, saj dijaki s poslušanjem, analizo in vrednotenjem glasbenih del razvijajo glasbeno mišljenje s pojmovnimi mrežami za razumevanje glasbenega jezika.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Glasbene vsebine naj bodo premišljeno izbrane (umetniška in sporočilna vrednost, kakovost izvedbe in zvoka), raznolike po vrsteh, stilih, žanrih, glasbenih prvinah in oblikah, izvajalcih ter času in kraju nastanka. Takšne vsebine dijaka spodbujajo k nadaljnjemu samostojnemu raziskovanju glasbe. Cilji s področja vrednotenja nimajo standardov, zato dosežkov dijakov na tem področju ne ocenjujemo.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA TEMO

Dejavnost poslušanja je v srednji šoli zamišljena kot smiselna poglobitev in nadgradnja znanj in sposobnosti ozaveščenega, strukturiranega in zbranega poslušanja glasbe, pridobljenih v osnovni šoli. Dejavnosti didaktično izpeljujemo po metodah doživljajsko-analitičnega poslušanja glasbe s ciljem usposobiti dijaka za samostojno sprejemanje, razumevanje in vrednotenje kompleksnejših glasbenih del ter prek tega spoznavanje glasbenega jezika. Dijak slušne zaznave osmisli, jih vrednoti in povezuje z drugimi glasbenimi in neglasbenimi izkušnjami, s čimer oblikuje svoj glasbeni okus. Tema ne sme biti izvedena kot faktografska obravnava življenja in dela posameznih glasbenih ustvarjalcev, temveč izhajamo iz glasbe same. Ob ozaveščenem in pozornem poslušanju izvedemo analizo glasbenega dela ter njeno umestitev v časovni (zgodovinski) in prostorski (kulturni) kontekst.

Dijake vzgajamo za ekologijo zvočnega prostora oz. izbiro primerne zvočnega prostora za različne priložnosti in dejavnosti ter zmanjševanje hrupa. Učilnica je zračna, akustično primerna in zvočno izolirana.

Dejavnost poslušanja je povezana tudi z obiskovanjem koncertov z namenom pridobivanja izkušenj neposrednega stika z glasbo, njenimi izvajalci in prostorom ter sooblikovanjem glasbenega dela skupaj z ostalimi poslušalci. Dijaka na obisk koncertov ustrezno pripravimo, da lahko od njega pričakujemo ustrezen kritični odziv na slišano izvedbo glasbenih del.

Skupni cilji

Cilji poslušanja nagovarjajo skupne cilje s področij jezika, državljanstva, kulture in umetnosti, zdravja in dobrobiti in digitalne kompetentnosti. Dijak prepozna kulturo in umetnost (1.3.2.1), skozi to ozavešča

lastno doživljanje ter vedenje (3.1.1.1), razvija sodelovalne veščine v debatah (3.3.3.1) in spoznava ter spoštuje licence in avtorske pravice (4.3.3.1).

CILJI

Dijak:

: pozorno, doživljajsko-analitično posluša glasbo,

 (1.3.2.1)

: zaznava in prepoznavna lastno doživljanje (telesne občutke, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje),

 (3.1.1.1)

: analizira glasbene prvine, glasbene oblike, izvajalska sredstva in sestave,

: vrednoti poslušano glasbo ter konstruktivno sodeluje pri razpravah,

 (3.3.3.1)

: razume pomen avtorskih pravic in licenc ter jih spoštuje.

 (4.3.3.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

» pozna in razlikuje glasbene prvine, glasbene oblike, izvajalska sredstva in sestave, glasbene stile, žanre ter zvrsti.

TERMINI

◦ glasbene prvine ◦ glasbene oblike ◦ izvajalska sredstva in sestavi ◦ elementi interpretacije ◦ glasbeni stili, žanri, zvrsti

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Primeri učnih dejavnosti s formativnim spremljanjem znanja glede na izbrani cilj in standard znanja

1.

Cilj: pozorno, doživljajsko analitično posluša glasbo (1.3.2.1)

Standard: /

Vsebina: impresionizem v glasbi

Opis: Učitelj z dijaki opredeli namene učenja in kriterije uspešnosti za poslušanje glasbe (npr. pozorno poslušanje, občutki ob poslušanju, prepoznavanje glasbenih prvin, izvajalskih sredstev in sestavov, elementov interpretacije in glasbene oblike). Dijaki prvič s pomočjo poslušalskih vprašanj, usmerjenih na doživljanje (npr. Kakšni občutki so se vam porajali ob poslušanju? Kakšen karakter ima ta glasba? Kam vas je glasba popeljala? Kaj ste si ob poslušanju predstavljali?) poslušajo odlomek zvočnega posnetka C. Debussy: *Morje*. Učitelj vodi pogovor o zaznavah dijakov in njihovih vtisih. Med drugim poslušanjem odlomka dijaki ustvarijo interpretacije glasbenih doživetij likovno ali besedno (npr. skica, risba, kratek opis, pesem). Tretje poslušanje odlomka je analitično, usmerjeno na glasbene prvine, izvajalska sredstva in sestav, elemente interpretacije ter glasbeno obliko. Učitelj vodi pogovor o poslušanem in iz tega izpelje razlago glasbenih značilnosti impresionizma. Dijaki ob analitičnem poslušanju posnetka C. Debussy: *Clair de Lune* opisno izkažejo razumevanje značilnosti impresionizma. Sledi vrstniško vrednotenje v dvojicah in medsebojno dopolnjevanje na podlagi vnaprej postavljenih kriterijev uspešnosti, učitelj pa povzame opažanja.

2.

Cilj: analizira glasbene prvine, izvajalska sredstva in sestave, elemente interpretacije ter glasbene oblike

Standard: pozna in razlikuje glasbene prvine, izvajalska sredstva in sestave, elemente interpretacije ter glasbene oblike

Vsebina: opera

Opis: UUčitelj z dijaki opredeli namene učenja in kriterije uspešnosti za poslušanje glasbe (prepoznavanje glasbenih prvin, izvajalskih sredstev in sestavov, elementov interpretacije in glasbene oblike). Dijaki analitično poslušajo zvočne posnetke odlomkov opere G. Verdi: *Traviata* (npr. uvertura, ariji za sopran: *Addio, del passato* ali *Follie! Sempre libera*, arija za tenor: *Parigi, o cara*, duet: *Parigi, o cara*, kvartet: napitnica *Libiamo Ne' Lieti Calici - Brindisi*, zbor: *Noi siamo zingarelle*) s pomočjo poslušalskih vprašanj (zaznavanje vrste glasbe, glasbil, glasovni ambitus, izvajalski sestav, glasbena oblika in njeni deli, karakter glasbe, dinamika, tempo, zvočna barva, kvaliteta posnetka, kvaliteta izvedbe glasbenega dela) ter si svoja opažanja zapisujejo. Učitelj vodi pogovor o poslušanem in dijake spodbuja k podajanju argumentov ter rabi strokovne terminologije. Dijaki s pomočjo različnih virov samostojno raziščejo vsebino opere in razvrstijo odlomke posnetkov po zaporedju, kot si sledijo v operi. Sledi vrstniško vrednotenje s konstruktivnimi povratnimi informacijami. Po metodi imitacije se lahko naučijo tudi napitnico.

3.

Cilj: razume pomen avtorskih pravic in licenc ter jih spoštuje (4.3.3.1)

Standard: /

Vsebina: popularna glasba na spletnih brskalnikih

Opis: Učitelj z dijaki opredeli namene učenja. Skupaj določijo, kaj pomeni razumevanje in spoštovanje avtorskih pravic (npr. prepoznavanje avtorskega dela, razlikovanje vrst licenc, iskanje informacij o dovoljenju za uporabo, ustrezna uporaba glasbenih virov). Zapisani kriteriji predstavljajo vodilo za samovrednotenje in vrednotenje dela.

Dijaki nato izberejo primere popularne glasbe po lastni izbiri z določenega spletnega brskalnika, kot so YouTube, Spotify ali iTunes. Vsak dijak predstavi izbrano skladbo, jo umesti v prostor in čas ter poišče informacije o avtorskih pravicah in licenci skladbe. Učitelj dijake usmerja z vprašanji (npr. Kdo je avtor te

skladbe? Kakšno licenco ima skladba? Ali obstajajo omejitve za njeno uporabo?) in jim ob tem daje sprotne povratne informacije.

Med raziskovanjem dijaki delijo svoja opažanja v skupinah, pri čemer primerjajo različne licence in razpravljajo o pravilni uporabi glasbenih del. Učitelj jih spodbuja k rabi ustreznega strokovnega besedišča in postavlja odprta vprašanja (npr. Kaj menite, zakaj so avtorske pravice pomembne za glasbene ustvarjalce? Kako spoštovanje licenc vpliva na glasbeno industrijo?). Dijaki skupaj z učiteljem raziščejo tudi vlogo združenja SAZAS ter pomen pravne zaščite glasbenih del v Sloveniji.

Po končanem raziskovanju dijaki pripravijo kratko predstavitev, v kateri predstavijo svojo skladbo, licenco in pomen avtorskih pravic v njenem kontekstu. Vsak dijak izvede samovrednotenje svojega prispevka z delovnim listom, pri čemer ovrednoti, kako uspešno je razumel in poiskal informacije o avtorskih pravicah. Sledi vrstniško vrednotenje, pri katerem dijaki dajejo konstruktivne povratne informacije na predstavitev sošolcev, pri čemer uporabljajo kriterije uspešnosti.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » Ustno
- » Pisno (opis vrednotenja slušnega primera, glasbeni dnevnik oz. poročilo o ogledu koncerta, prireditve)

OPISNI KRITERIJI

- » Smiselnost opisa
- » Pravilnost poimenovanja, razlikovanja

USTVARJANJE

OBVEZNO

OPIS TEME

Glasbena ustvarjalnost se kaže v glasbi in ob njej – v glasbi kot glasbena reprodukcija (poustvarjanje glasbenih vsebin) in glasbena produkcija (dopolnjevanje in izmišljanje lastnih glasbenih vsebin), ob glasbi pa kot izražanje glasbenih doživetij in zaznav skozi druge umetniške zvrsti (npr. besedno, gibno, likovno). Cilji ustvarjanja so soodvisni od uresničevanja ciljev izvajanja in poslušanja ter omogočajo širjenje glasbenih izkušenj in razumevanje glasbenega jezika.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Da bi dijaki lahko razvijali svojo glasbeno ustvarjalnost, ki vključuje tako poustvarjanje kot izmišljanje glasbenih vsebin, mora učitelj zagotoviti varno in spodbudno učno okolje. Takšno okolje omogoča izražanje glasbenih idej ter podpira proces od začetnih zamisli do dokončnega dosežka. Učitelj dijaku nudi oporo pri razvijanju zamisli in oblikovanju dosežka ter mu zagotovi potreben čas za dokončanje naloge. Poustvarjene glasbene vsebine evalviramo z vidika interpretacije in doživetosti, izmišljanje glasbenih vsebin pa z vidika sporočilnosti, izvirnosti in smiselnosti. Cilji s področja vrednotenja nimajo standardov, zato dosežkov dijakov na tem področju ne ocenjujemo.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA TEMO

Ustvarjanje je aktivna oblika učenja, kjer dijak sprošča svojo zvočno domišljijo in na svoj način uporablja pridobljene glasbene izkušnje ter znanje v novih situacijah. Skozi ta proces raziskuje glasbene sloge, oblike in tehnike, odkriva različne izrazne ter oblikovne možnosti ter razvija lastne glasbene ideje, motive in skladbe. Uspešnost procesa je odvisna od več pogojev: varnega, spodbudnega, sproščenega in pozitivnega okolja, opremljenosti učilnice z glasbili in digitalno tehnologijo, učiteljeve podpore ter časa za dokončanje izdelka.

Ustvarjanje v glasbi se odraža v obliki poustvarjanja, dopolnjevanja in izmišljanja glasbenih vsebin. Poustvarjalnost je končna oblika procesa in vključuje dijakovo doživljajsko ter estetsko izražanje glasbenih vsebin. Pri dopolnjevanju in izmišljanju glasbenih vsebin dijak raziskuje zvoke, eksperimentira, improvizira ter ustvarja lastne glasbene vsebine. Ob tem odkriva glasbeno izrazne in oblikovne zakonitosti ter preizkuša sredstva in načine interpretacije. Ustvarjalni dosežki dijakov so lahko dopolnjene glasbene fraze (glasbeno vprašanje in odgovor), spremljave (ostinati, bordun, osnovne harmonske zveze), krajše ali daljše glasbene vsebine (zvočna slika, glasbeni motiv, ritmični in melodični vzorci, melodija, pesem, rondo, variacija).

Ustvarjanje ob glasbi je vezano na dijakovo doživljanje in zaznavanje glasbe, ki ga dijak ustvarjalno izrazi skozi druge umetniške zvrsti (npr. besedno, gibno, likovno). Proces ustvarjalnosti poteka od priprave (motivacija in

ustvarjanje ugodne klime), inkubacije (iskanje individualnih idej), iluminacije (selekcija in združevanje idej) do verifikacije (predstavitev in zbiranje povratnih informacij).

Ustvarjalnost omogoča izražanje individualnosti in ustvarjalnega pristopa k osebnemu umetniškemu izrazu skozi poustvarjanje ali interpretacijo glasbenih del, glasbeno produkcijo ali oblikovanje glasbene vsebine na edinstven in svojstven način ter izražanje doživetij ob glasbi v drugih umetniških zvrsteh (likovno, jezikovno in plesno-gibalno).

Skupni cilji

Cilji ustvarjanja podpirajo skupne cilje s področij jezika, državljanstva, kulture in umetnosti, zdravja in dobrobiti, digitalne kompetentnosti in podjetnosti. Dijak v ustvarjanje ob glasbi vključuje gibalne dejavnosti **SC** (3.2.1.3) ter se ob tem sprošča **SC** (3.2.3.2). Je radoveden **SC** (3.1.4.1), se svobodno izraža in udejanja ustvarjalne ideje **SC** (1.3.4.2), vrednoti dosežke ustvarjanja ter uspešnost doseganja zastavljenih ciljev **SC** (5.3.5.2) ter ob ustvarjanju uživa, se veseli lastnih dosežkov in dosežkov drugih **SC** (1.3.4.1). Pri ustvarjanju in deljenju ustvarjenih glasbenih vsebin **SC** (4.2.2.1) uporablja digitalno tehnologijo in upravlja svojo digitalno identiteto **SC** (4.3.1.1).

CILJI

Dijak:

○ uživa v ustvarjanju ter se ob tem sprošča,

SC (1.3.4.1 | 3.2.3.2)

○ v glasbi raziskuje, improvizira, ustvarja spremljave, priredbe in lastno glasbo,

SC (1.3.4.2 | 3.1.4.1)

○ vrednoti dosežke ustvarjanja in presoja uspešnost doseganja zastavljenih ciljev,

SC (5.3.5.2)

○ glasbena doživetja in zaznave izraža z izraznimi sredstvi drugih umetniških zvrsti (npr. likovno, gibalno, plesno, besedno, uprizoritveno in multimedijsko),

SC (3.2.1.3)

○ ustvarja glasbene vsebine z uporabo digitalnih orodij, jih z njihovo pomočjo deli z drugimi, pri tem upravlja svojo digitalno identiteto in varuje svoj digitalni ugled.

SC (4.2.2.1 | 4.2.6.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

» ustvari spremljave, priredbe in lastno glasbo,

» izrazi glasbena doživetja in zaznave z izraznimi sredstvi drugih umetniških zvrsti.

TERMINI

◦ glasbene prvine ◦ glasbene oblike ◦ elementi interpretacije ◦ glasbeni stili, žanri, zvrsti ◦ izvajalska sredstva in sestavi

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Primeri učnih dejavnosti s formativnim spremljanjem znanja glede na izbrani cilj in standard znanja

1.

Cilj: v glasbi raziskuje, improvizira, ustvarja spremljavo (1.3.4.2) (3.1.4.1)

Standard: ustvari spremljavo

Vsebina: ustvarimo spremljavo

Opis: Učitelj skupaj z dijaki opredeli namene učenja in kriterije uspešnosti za ustvarjanje spremljave (npr. obsežnost, sporočilnost, izvirnost, smiselnost, prožnost ustvarjanja). Dijaki se po metodi imitacije naučijo zapeti temo iz glasbenega dela. V manjših skupinah, ob upoštevanju kriterijev uspešnosti, ustvarijo ritmično spremljavo s telesnimi glasbili ali spremljavo za določeno zasedbo glasbil. Med ustvarjanjem učitelj kroži med skupinami, opazuje proces, sproti podaja konstruktivne povratne informacije ter spodbuja dijake k eksperimentiranju, ocenjevanju napredka skupine v odnosu do kriterijev uspešnosti oz. k refleksiji. Nato vsaka skupina svojo izvedbo predstavi v obliki nastopa pred razredom. Sledi vrstniško vrednotenje, kjer sošolci podajo konstruktivne povratne informacije in predloge za izboljšave glede na vnaprej dogovorjene kriterije. Učitelj ob koncu ure povzame skupni napredek razreda.

2.

Cilj: v glasbi raziskuje, improvizira, ustvarja priredbe in lastno glasbo (1.3.4.2) (3.1.4.1)

Standard: ustvari priredbe in lastno glasbo

Vsebina: predelava znanih glasbenih del

Opis: Učitelj skupaj z dijaki opredeli namene učenja in kriterije uspešnosti za ustvarjanje priredb (npr. obsežnost, sporočilnost, izvirnost, smiselnost, prožnost ustvarjanja), ki predstavljajo vodilo pri ustvarjanju in vrednotenju. Dijaki izberejo znano glasbeno delo ter se v skupinah lotijo njegove predelave. Učitelj jih spodbuja k raziskovanju različnih možnosti za predelavo glasbe, kot so sprememba tempa, dodajanje improviziranih delov, uporaba drugih glasbil ali vključitev vokalnih efektov. Med ustvarjalnim procesom učitelj spremlja delo skupin, jih spodbuja k refleksiji o njihovih odločitvah glede na dogovorjene kriterije, jih usmerja z vprašanji in podaja sprotne povratne informacije. Vsaka skupina predstavi svojo ustvarjalno različico predelave glasbenega dela – v obliki razrednega nastopa ali z avdio/video posnetkom – ter pred tem razloži, kaj so želeli doseči s svojo priredbo in kako so uporabili izbrane elemente za doseg svojega cilja. Sledi samovrednotenje skupin,

kjer dijaki ovrednotijo svoje delo glede na kriterije uspešnosti, ter vrstniško vrednotenje s podajanjem konstruktivnih povratnih informacij in ustrezno rabo strokovne terminologije.

3.

Cilj: v glasbi raziskuje, improvizira, ustvarja spremljave, priredbe in lastno glasbo (1.3.4.2) (3.1.4.1)

Standard: ustvari spremljave, priredbe in lastno glasbo

Vsebina: improvizacija v glasbenem dialogu vprašanja in odgovora

Opis: Učitelj skupaj z dijaki opredeli namene učenja. Skupaj z enim od dijakov demonstrira glasbeni dialog, kjer dijak začne z vprašanjem oz. kratkim nedokončanim glasbenim motivom, učitelj pa odgovori z improviziranim odzivom. Sledi določitev kriterijev uspešnosti za improvizacijo (npr. obsežnost, izvornost, smiselnost, prožnost, ustreznost). Dijaki nato v parih izvajajo glasbene dialoge. Učitelj dodaja izzive, kot so sprememba dinamike, ritma, zvočne barve ali glasnosti. Med izvedbo spremlja proces, dijake spodbuja k eksperimentiranju z različnimi glasbenimi idejami ter podaja sprotne povratne informacije. Nato vodi skupinsko refleksijo, kjer dijaki analizirajo svoje improviziranje na osnovi kriterijev uspešnosti z namenom izboljšave lastne improvizacije. Vsak par ob koncu pripravi kratko glasbeno improvizacijo s kompleksnejšimi izzivi, ki jo predstavi razredu. Sledi vrstniško vrednotenje s podajanjem konstruktivnih povratnih informacij ob ustrezni rabi strokovne terminologije.

4.

Cilj: izraža glasbena doživetja in zaznave v drugih umetniških zvrsteh: gibalno, plesno (3.2.1.3)

Standard: izrazi glasbena doživetja in zaznave v drugih umetnostnih jezikih: gibalno, plesno

Vsebina: gibalna ustvarjalnica

Opis: Učitelj skupaj z dijaki opredeli namene učenja. Dijaki s poslušalskimi vprašanji usmerjeno poslušajo odlomek zvočnega posnetka. Sledi slušna analiza posnetka. Nato oblikujejo kriterije uspešnosti za ustvarjanje in izvedbo koreografij (npr. raznovrstnost gibov – gibanje s celim telesom ali samo z delom telesa, položaj telesa – sede, leže, stoje, uporaba pripomočkov, npr. stol, metla, gibno izražanje glasbenoizraznih sredstev, npr. dinamike, tempa, melodije, delov glasbene oblike). Dijaki se razdelijo v manjše skupine, v katerih oblikujejo svojo koreografijo na podlagi kriterijev uspešnosti. Učitelj jih spodbuja k eksperimentiranju z različnimi gibi, položaji telesa in pripomočki, jih usmerja z vprašanji, daje sprotne povratne informacije ter po potrebi pomaga. Skupine dokončane koreografije predstavijo v obliki razrednega nastopa, pred tem pa razložijo idejo in potek oblikovanja koreografije. Po vsakem nastopu dijaki izvedejo samovrednotenje z uporabo kriterijev, pri čemer razmislijo o tem, kako uspešno so realizirali svoje ideje in cilje. Sledi vrstniško vrednotenje, pri katerem sošolci dajejo konstruktivne povratne informacije, pri čemer uporabljajo vnaprej določene kriterije.

5.

Cilj: izraža glasbena doživetja in zaznave v drugih umetniških zvrsteh: likovno (3.2.1.3)

Standard: izrazi glasbena doživetja in zaznave v drugih umetnostnih jezikih: likovno

Vsebina: glasba kot navdih za likovno ustvarjanje – medpredmetna povezava GUM - LUM

Opis: Učitelj skupaj z dijaki opredeli namene učenja. Prvič predvaja odlomek instrumentalnega glasbenega dela in dijake usmeri v doživljajsko poslušanje, nato pa vodi pogovor o doživljanju glasbe. Skupaj z dijaki oblikuje kriterije uspešnosti za likovno izražanje glasbenih doživetij in zaznav – kako z likovnimi prvinami (npr. s točko, linijo, obliko, prostorom, barvo, svetlo/temno, ploskvijo), tehnikami, pripomočki in materiali z likovnih področij (npr. risanja, slikanja, grafike, kiparstva in prostorskega oblikovanja) prikazati glasbena doživetja in zaznave glasbenih prvin, izvajalskih sredstev in sestavov, elementov interpretacije, glasbenih delov in oblik. Pri drugem poslušanju dijaki skicirajo svoje doživljanje glasbe. Učitelj kroži po razredu ter s sprotno povratno informacijo spodbuja kreativnost in izražanje individualnih vtisov. Skice služijo kot podlaga za nadaljnje likovno delo v okviru predmeta likovna umetnost, pri katerem dijaki svoje skice dopolnijo in jih ob ponovnem poslušanju glasbenega dela prenesejo v končno likovno delo. Na koncu organiziramo razstavo likovnih del, na kateri dijaki predstavijo svoja dela in razložijo, kako so glasbo uporabili kot navdih za likovno ustvarjanje. Sledi vrstniško vrednotenje, pri katerem dijaki dajejo konstruktivne povratne informacije, pri čemer uporabljajo dogovorjene kriterije.

6.

Cilj: ustvarja glasbene vsebine z uporabo digitalnih orodij, pri tem upravlja svojo digitalno identiteto in varuje svoj digitalni ugled (4.2.6.1)

Standard: ustvari lastno glasbo

Vsebina: zvočni kolaž

Opis: Učitelj skupaj z dijaki opredeli namene učenja in da navodila za izvedbo zvočnega kolaža, za katerega dijaki posnamejo različne zvoke iz narave in okolja (lahko tudi digitalnega okolja), jih zvočno obdelajo s pomočjo digitalne tehnologije, izdelajo koncept glasbenega dela ter ustvarijo zvočni kolaž oz. lastno glasbeno delo iz obdelanih zvokov. Nato z učiteljem oblikujejo kriterije uspešnosti za ustvarjanje in vrednotenje zvočnega kolaža (sporočilnost – jasnost in namen glasbenega dela, izvirnost – uporaba inovativnih zvokov in tehnik, smiselnost – medsebojna povezanost različnih gradnikov, prožnost – prilagajanje, združevanje različnih gradnikov). Med procesom ustvarjanja učitelj dijake podpira, jih spodbuja h kreativnemu razmišljanju, eksperimentiranju z zvoki ter raziskovanju različnih možnosti obdelave zvokov in dodajanju efektov. Posnetke zvočnih kolažev dijaki predstavijo v razredu, pred tem razložijo idejo in proces glasbenega ustvarjanja. Po vsaki predstavitvi dijaki izvedejo samovrednotenje s pomočjo vnaprej dogovorjenih kriterijev ter razmislijo o uspešnosti svojega dela glede na sporočilnost, izvirnost, smiselnost in prožnost. Sledi vrstniško vrednotenje, pri katerem dijaki dajejo konstruktivne povratne informacije in predloge za izboljšave.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » Ustno
- » Pisno (glasbeni zapis, slika, besedilni opis)
- » Glasbena, plesna izvedba, nastop
- » Glasbeni izdelek (zvočni posnetek)

OPISNI KRITERIJI

- » Obsežnost, sporočilnost, izvirnost, smiselnost, prožnost ustvarjanja
- » Ustreznost, skladnost, pravilnost izvedbe ustvarjenega dela

GLASBENI JEZIK

OBVEZNO

OPIS TEME

Glasbeni jezik je sistem glasbenih simbolov, pojmov, zakonitosti in pravil, ki omogočajo glasbeno izražanje in komunikacijo. Je temeljno orodje sporazumevanja z glasbo in vključuje izvajanje, ustvarjanje in poslušanje, pisavo, znakovni jezik, strokovno terminologijo ter neverbalne oblike glasbene komunikacije. Ni le sredstvo komunikacije, temveč tudi pomemben element identitete posameznika, kulture in naroda.

Dijak spoznava in pogloblja glasbeni jezik izkustveno preko glasbenih dejavnosti izvajanja, ustvarjanja in poslušanja. Cilji so usmerjeni v poglobljanje dijakovih glasbenih sposobnosti (posluh, zbranost, spomin), spretnosti (glasovni obseg, pevska tehnika, tehnika igranja na glasbila) ter razširitev pojmovnih mrež, konceptov in znanj (usvajanje besedišča in strokovnih pojmov, opismenjevanje), kar omogoča razumevanje in vrednotenje kompleksnejših glasbenih vsebin.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Učitelj kritično pregleduje didaktična gradiva, dostopna prek različnih informacijskih virov ter ob njih - skozi dejavnosti izvajanja, poslušanja in ustvarjanja - razvija lastna učna gradiva za avtentično učenje na vseh področjih glasbenega jezika.

Cilji teme *glasbeni jezik* se dosega povezovalno z drugimi temami *izvajanje*, *poslušanje* in *ustvarjanje*. Dejavnosti naj bodo smiselno vključene v posamezno učno uro, v kateri je razvidna rdeča nit doseganja učnih ciljev. Vseh temeljnih glasbenih dejavnosti učitelj ne vključuje na silo v vsako učno uro. Pozoren pa mora biti, da ohranja sistematičnost dejavnosti in ne marginalizira posameznih dejavnosti (npr. ustvarjanja ali pa izvajanja) na račun drugih.

Cilji s področja trajnostnega razvoja nimajo standardov, zato dosežkov dijakov na tem področju ne ocenjujemo.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA TEMO

Tema *glasbeni jezik* temelji na izkustvenem učenju dijakov, ki skozi dejavnosti izvajanja, poslušanja in ustvarjanja razvijajo glasbeno mišljenje in usvajajo glasbena znanja. Pri tem je pomembno, da učitelj namesto faktografskega in besednega pristopa glasbeni jezik gradi na izkustvenem učenju, ki spodbuja aktivno oblikovanje glasbenih predstav, zmožnost sledenja glasbenim zapisom ter spoznavanje značilnosti in zakonitosti razvoja glasbene umetnosti.

Poseben poudarek je namenjen razvijanju estetske občutljivosti in vrednotenju glasbenih del ter oblikovanju odnosa do glasbene dediščine in sodobne glasbene ustvarjalnosti. Področje glasbenega jezika dijake spodbuja k

uporabi različnih informacijskih virov in sodobnih digitalnih orodij, kar bogati proces učenja ter omogoča ustvarjalne pristope k glasbenemu ustvarjanju in interpretaciji glasbenega jezika.

Tematski sklopi in glasbene vsebine

Učitelj ima avtonomijo pri vsebinskem oblikovanju tematskih sklopov in izboru glasbenih vsebin za te sklope. Odprto zasnovani cilji in standardi pri temah omogočajo učitelju, da vsebine prilagaja razvojnim značilnostim dijakov, njihovim zmožnostim in interesom, medpredmetno povezuje ter upošteva potrebe šolskega okolja.

Posamezno temo (izvajanje, poslušanje, ustvarjanje, glasbeni jezik) učitelj opredeljuje glede na prevladujoče procese ter cilje učenja in poučevanja, ob zavedanju kompleksne zastopanosti pouka glasbe, pri čemer se glasbene dejavnosti medsebojno prepletajo in povezujejo.

Skupni cilji

Cilji glasbenega jezika podpirajo skupne cilje s področij jezika, državljanstva, kulture in umetnosti, trajnostnega razvoja, zdravja in dobrobiti in digitalne kompetentnosti. Dijak uporablja strokovno terminologijo glasbenega jezika ^{SC}(1.1.2.2), analizira različne glasbene zapise in druga gradiva o glasbi ^{SC}(1.1.4.1), ozavešča in uravnava lastno doživljanje ter vedenje ^{SC}(3.1.2.1) in krepi odgovornost, avtonomijo ^{SC}(3.1.5.1). Pri uporabi digitalne tehnologije se zaveda vpliva medijev in digitalnih tehnologij na posameznika ter okolje ^{SC}(4.4.4.1). S pomočjo glasbe razvija kritično mišljenje na področju trajnostnega razvoja, saj kritično presoja informacije, poglede in potrebe o trajnostnem razvoju z vidika naravnega okolja, živih bitij in družbe ^{SC}(2.2.1.1) ter se zaveda lastnega potenciala in odgovornosti za trajnostno delovanje in ukrepanje na individualni in kolektivni ravni ^{SC}(2.4.3.1).

CILJI

Dijak:

○: pogloblja znanje o razvoju slovenske in svetovne glasbe različnih stilov, zvrsti, žanrov,
^{SC} (1.3.2.1 | 1.1.4.1)

○: pogloblja razumevanje glasbeno-izraznih sredstev in ob tem ustrezno uporablja strokovno terminologijo,
^{SC} (1.1.4.1 | 1.1.2.2)

○: uporablja glasbene zapise,
^{SC} (1.1.2.1 | 1.1.2.2)

○: spremlja glasbene dogodke, se nanje ustrezno pripravi in jih zatem vrednoti,
^{SC} (1.3.5.1)

○: se zaveda vpliva medijev in digitalnih tehnologij na posameznika ter okolje,
^{SC} (4.4.4.1)

○: ob analizi ter vrednotenju raznolikih gradiv razume glasbo in o njej kritično razmišlja.
^{SC} (1.1.4.1 | 2.2.1.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » glasbo razume in o njej kritično razmišlja,
- » izkaže razumevanje glasbeno-izraznih sredstev ob uporabi strokovne glasbene terminologije,
- » uporabi glasbene zapise.

TERMINI

◦ glasbene prvine ◦ glasbene oblike ◦ izvajalska sredstva in sestavi ◦ elementi interpretacije ◦ glasbeni stili, žanri, zvrsti

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Predlogi tematskih sklopov za šolsko leto

- A) Značilnosti zvoka, Glasbeni zapis, Izvajalska sredstva, Razvoj glasbe skozi čas, Glasbene zvrsti, žanri in oblike
- B) Zvočni pojavi, Glasbene ustanove, Vokalna glasba, Instrumentalna glasba, Glasbila, Zgodovina glasbe, Ljudska glasba slovenskih pokrajin
- C) Zvok, Izvajalski sestavi, Orientacija v partituri, Glasbene oblike, žanri in zvrsti, Etnomuzikologija, Ljudska glasba Slovenije, Pevska tradicija Bolgarije, Grški folklorni plesi, Portugalski fado, Španski flamenko, Glasba škotskih dud, Indonezijski gamelan, Japonska dvorna glasba gagaku, Karnatska pevška tradicija Indije, Yidaki avstralskih Aboridžinov, Maroška multikulturna gnawa, Argentinski tango, Mehiški mariachi
- Č) Medpredmetno povezovanje (glasba se posluša, izvaja in ustvarja v različnih kombinacijah predlaganih dejavnosti, ki so temelj obravnavi vsebin medpredmetnega povezovanja) glasbe s slovenščino (besedila kot navdih za glasbeno delo, vloga besedila v glasbenih oblikah), zgodovino (glasbena dela kot odsev zgodovinskih družbenih okolij), likovno umetnostjo (z glasbo povezane ustanove, elementi grafike v sodobnem glasbenem zapisu, upodobitve glasbenih motivov – glasbena ikonografija), geografijo (ljudska glasba slovenskih pokrajin, glasba drugih kultur in narodov), informatiko (glasba na spletu, ustvarjanje, snemanje in predvajanje glasbe, digitalno opismenjevanje), fiziko (akustika), biologijo (čutila in pevski organ) in športom (ljudski in družabni plesi, pantomima, gibalno sproščanje in dihalne vaje)

Primeri učnih dejavnosti s formativnim spremljanjem znanja glede na izbrani cilj in standard znanja

1.

Cilj: pogloblja znanje o razvoju slovenske in svetovne glasbe različnih stilov, zvrsti, žanrov (1.3.2.1)
(1.1.4.1)

Standard: izkaže znanje o slovenski in svetovni glasbi različnih stilov, zvrsti in žanrov

Vsebina: L. van Beethoven in *Oda radosti*

Opis: Učitelj skupaj z dijaki opredeli namene učenja in kriterije uspešnosti za poslušanje glasbe (npr. pozorno poslušanje, prepoznavanje glasbenih prvin, izvajalskih sredstev in sestavov, elementov interpretacije in glasbene oblike). Dijaki pozorno in usmerjeno poslušajo odlomek iz 4. stavka *Simfonije št. 9* v d-molu L. van Beethovna s pomočjo določenih kriterijev. Sledi pogovor o slušni analizi. Nato dijaki zapojejo temo iz *Ode radosti* – najprej na nevtralni zlog, nato z originalnim besedilom v nemškem jeziku. Učitelj jih usmerja v uporabo ustrezne pevske tehnike. Skupaj z dijaki opredeli kriterije uspešnosti za ustvarjanje (obsežnost, sporočilnost, izvirnost, smiselnost, prožnost ustvarjanja). Razdeli jih v tri skupine: prva skupina k temi ustvari spremljavo z glasbili, druga plesno koreografijo in tretja pa ritmizirano besedilo (rap) o Beethovnovem življenju s tremi kiticami. Med ustvarjanjem učitelj dijake spodbuja k usklajevanju idej in jih usmerja s sprotno povratno informacijo. Vse skupine poveže v skupinsko izvedbo (npr. prva kitica rapa – tema *Oda radosti* s spremljavo, druga kitica rapa – plesna koreografija ob temi *Oda radosti* s spremljavo, tretja kitica rapa). Sledi evalvacija ustvarjalnega procesa in izvedbe. Po izvedbi dijaki izvedejo samovrednotenje z uporabo dogovorjenih kriterijev ter vrstniško vrednotenje s konstruktivnimi povratnimi informacijami drug drugemu ob uporabi strokovne terminologije.

2.

Cilj: pogloblja razumevanje glasbeno-izraznih sredstev in ob tem ustrezno uporablja strokovno terminologijo (1.1.4.1) (1.1.2.2)

Standard: izkaže razumevanje glasbeno-izraznih sredstev ob uporabi strokovne glasbene terminologije

Vsebina: glasbene in plesne značilnosti flamenka

Opis: UUčitelj skupaj z dijaki opredeli namene učenja (spoznavanje plesa flamenko kot dela španske kulturne dediščine) in kriterije uspešnosti za spoznavanje flamenka, kot so spoznavanje glasbenoizraznih sredstev, uporaba strokovne terminologije in dela v skupinah. Dijake razdeli v tri večje skupine. Ogledajo si videoposnetek in nato po skupinah s pomočjo različnih virov (knjižnih, učni list, splet) opravijo analizo videoposnetka ter tako spoznajo glasbene in plesne značilnosti flamenka ter usvojijo osnovno terminologijo compás (petje brez ritma), palmas (ritmično ploskanje) in alegriás (glasbena oblika, ritem in ples). Rezultate raziskovanja predstavijo drug drugemu. Skupaj z učiteljem opredelijo kriterije uspešnosti za ustvarjanje (točnost in natančnost izvedbe, usklajenost skupinske izvedbe, raba strokovnih izrazov). Prva skupina se preizkusi v ustvarjalnem procesu razvijanja občutka za compás, druga v usvajanju ploskanja palmasa, tretja v usvajanju ritma alegriás. Skupine nato predstavijo izvedbe druga drugi. Vsi se naučijo ritem alegriás po metodi imitacije in ga izvedejo ob posneti glasbeni spremljavi. Učitelj dijake sproti usmerja in spodbuja s povratnimi informacijami. Po izvedbi sledi samovrednotenje na podlagi dogovorjenih kriterijev in vrstniško vrednotenje s konstruktivno povratno informacijo ob rabi strokovne terminologije.

3.

Cilj: spremlja glasbene dogodke, se nanje ustrezno pripravi in jih zatem vrednoti (1.3.5.1)

Standard: izkaže razumevanje glasbeno-izraznih sredstev ob uporabi strokovne glasbene terminologije

Vsebina: obisk glasbenega dogodka z refleksijo

Opis: Učitelj skupaj z dijaki opredeli namene učenja in pričakovane kriterije uspešnosti, kot so poznavanje vrste glasbenega dogodka, prepoznavanje glasbenih oblik, izraznih sredstev in sestavov ter sposobnost refleksije. Dijaki se pripravijo na obisk glasbenega dogodka tako, da preverijo program in ugotovijo, kakšne vrste dogodek bodo obiskali (npr. opera, simfonični orkester, komorna zasedba) ter katera glasbena dela bodo poslušali (npr. opera, simfonija, koncert). Pred dogodkom obnovijo znanje o glasbenih sestavih in glasbenih oblikah. Nato obišejo glasbeni dogodek. Po obisku napišejo poročilo, ki vključuje predstavitev programa, opis glasbenih oblik ter analizo izbranega glasbenega dela. Pri analizi opišejo glasbene parametre, kot so dinamika, tempo, taktovski način in metrum, glasbeno obliko ter glavno temo. Kjer je mogoče, si pomagajo z glasbenim zapisom. Na koncu zapišejo tudi svojo osebno refleksijo o doživetem glasbenem dogodku. Poročilo o glasbenem dogodku se dijakom šteje v obvezni del izobraževalnih vsebin (OIV/DOVID) v okviru predmeta glasba. Celotni proces vključuje pripravo, spremljanje dogodka, analizo ter refleksijo, pri čemer dijaki uporabljajo dogovorjeno strokovno terminologijo in se urijo v kritičnem vrednotenju glasbenih izkušenj.

4.

Cilj: uporablja glasbene zapise (1.1.2.1) (1.1.2.2)

Standard: uporabi glasbene zapise

Vsebina: spoznavanje glasbenih zapisov in ustvarjanje lastne skladbe

Opis: Učitelj skupaj z dijaki opredeli namene učenja in kriterije uspešnosti za spoznavanje glasbenih zapisov in ustvarjanje skladb. Med kriterije vključijo poznavanje različnih vrst glasbenih zapisov, sposobnost razumevanja osnovnih značilnosti zapisa ter uporabo glasbene terminologije pri ustvarjanju in vrednotenju glasbenih del. Dijaki spoznavajo različne vrste glasbenih zapisov, ki so se pojavljali skozi zgodovino glasbe, kot so črkovna, koralna, kvadratna, menzuralna, okrogla in grafična notacija. Pri tem opredelijo osnovne značilnosti zapisov, kot so note, črtovje, simboli in znaki, ter usvojijo glasbene elemente, kot so melodija, ritem, metrum, tempo, dinamika in agogika. Učitelj dijake spodbuja k primerjanju različnih zapisov ter razmisleku o njihovi vlogi v zgodovinskem in kulturnem kontekstu. Dijaki v skupinah ustvarijo kratko skladbo v preprosti glasbeni obliki in pri tem uporabijo izbrano vrsto glasbenega zapisa, ki jim je najbolj znana ali blizu. Učitelj jih vodi skozi proces ustvarjanja in jih sproti usmerja s povratnimi informacijami. Sledi izvedba skladb pred razredom. Dijaki s pomočjo dogovorjenih kriterijev opravijo samovrednotenje svoje izvedbe in sodelujejo v vrstniškem vrednotenju, pri čemer uporabljajo glasbeno terminologijo za konstruktivno povratno informacijo. Učitelj vodi pogovor o izvedbah, pri čemer dijaki reflektirajo na svoje delo in pridobljeno znanje. Razpravljajo o prednostih in omejitvah različnih vrst glasbenih zapisov ter o tem, kako so glasbeni elementi vplivali na izraznost njihovih skladb. Na koncu dijaki prepoznajo svoj napredek in izpostavijo ključne spretnosti, ki so jih razvili skozi proces.

5.

Cilj: zaveda se vpliva medijev in digitalnih tehnologij na posameznika ter okolje (4.4.4.1)

Standard: /

Vsebina: vpliv medijev in digitalnih tehnologij na naš vsakdan

Opis: Učitelj skupaj z dijaki opredeli namene učenja in kriterije uspešnosti za raziskovanje vpliva medijev in digitalnih tehnologij na glasbo, posameznika in okolje. Med kriterije vključijo razumevanje zgodovinskega razvoja glasbene industrije, analizo vplivov digitalnih tehnologij na ustvarjanje in distribucijo glasbe ter sposobnost kritičnega razmisleka o psiholoških, družbenih in okoljskih posledicah. Dijaki sodelujejo v razpravi o načinih poslušanja glasbe ter vplivu tehnologije na dožemanje glasbe. Učitelj jih usmerja z vprašanji (npr. Kako je digitalizacija spremenila vaše poslušanje glasbe? Kakšne prednosti in slabosti vidite v sodobnih platformah za predvajanje glasbe?). Dijaki razpravljajo o lastnih izkušnjah in razmišljajo o vlogi tehnologije v njihovem vsakdanu. Nato v skupinah raziskujejo tri ključne vidike vpliva digitalnih tehnologij na glasbo. Vsaka skupina analizira enega od vidikov:

- » kako digitalne tehnologije spreminjajo način ustvarjanja glasbe (npr. programi za glasbeno produkcijo, dostopnost opreme);
- » kako digitalne tehnologije spreminjajo način distribuiranja glasbe (npr. streaming, socialni mediji, piratstvo);
- » kakšen je vpliv na umetniško izražanje in ustvarjalnost (npr. demokratizacija dostopa, komercializacija).

Učitelj spodbuja dijake, da uporabljajo konkretne primere in navajajo argumente za svoja stališča. Dijaki predstavijo ugotovitve svoje skupine ter jih povežejo z razpravo o širšem vplivu digitalnih tehnologij. Učitelj jih usmerja k razmisleku o posledicah za posameznika, kot so psihološki vplivi, odvisnost ali dostopnost, ter vplivu na okolje, kot so poraba energije in digitalni odpadki. Dijaki prepoznajo tako pozitivne kot negativne vidike ter jih predstavijo z uporabo strokovnega besedišča. Učitelj zaključi uro z refleksijo, pri kateri dijaki razpravljajo o svojem razumevanju vpliva medijev in tehnologije ter ocenijo, kako kritično razmišljanje o teh temah vpliva na njihovo vsakodnevno uporabo digitalnih medijev (npr. Kako bi lahko z bolj odgovorno rabo digitalnih tehnologij zmanjšali njihov negativni vpliv na okolje? Kako lahko kot posamezniki prispevamo k bolj pozitivnemu vplivu tehnologij na umetnost in ustvarjalnost?). Tak pristop ne le da spodbuja kritično mišljenje in razumevanje kompleksnih vplivov tehnologij, temveč tudi krepi zavedanje o odgovorni uporabi digitalnih medijev in njihovem vplivu na širšo družbo.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » Ustno
- » Pisno (glasbeni zapis, slika, besedilni opis)
- » Avtentični načini izkazovanja glasbenih dosežkov: glasbeni in z glasbo povezani izdelek, glasbena izvedba, nastop

OPISNI KRITERIJI

- » Razumevanje in uporaba pojmov in pojmovnih mrež usvojenih skozi avtentične oblike glasbene komunikacije (izvajanje, poslušanje, ustvarjanje)

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Holcar A. et al. (ur.). (2010). *Glasba: Posodobitve pouka v gimnazijski praksi*. Zavod RS za šolstvo.

Holcar A. et al. (ur.). (2013). *Glasba: Izzivi razvijanja in vrednotenja znanj v gimnazijski praksi*. Zavod RS za šolstvo.

Marentič Požarnik, B. (2021). *Psihologija učenja in pouka*. DZS.

IZVAJANJE

Bizjak, M. (2020). *Petje v obdobju mutacije*. Univerza v Ljubljani, Akademija za glasbo in Univerza na Primorskem. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/ffh5jkw>

Kreuh, F., in Humar, A. (2016). *Tolkalni terminološki slovar*. ZRC SAZU.

Kumer, Z. (2002). *Slovenska ljudska pesem*. Slovenska matica.

Šivic, U., idr. (2005). *Družinska pesmarica: 100 slovenskih ljudskih pesmi*. Mladinska knjiga.

Vatovec, M. (2024). *Vademecum zborovskega dirigenta. Priročnik za vodenje zbora*. Univerza v Ljubljani, Akademija za glasbo in JSKD.

Žvar, D. (2002). *Kako naj pojejo otroci. Priročnik za zborovodje*. Zavod RS za šolstvo.

POSLUŠANJE

Michels, U. (2002). *Glasbeni atlas*. DZS.

Vrbancič, I. (2020). *Poslušam glasbo. Didaktični in metodični vidiki*. Založba Obzorja.

USTVARJANJE

Gorenc, B., Kus, P., in Avberšek, K. (2010). *Pojoci grad*. Forum.

Kroflič, B., in Gobec, D. (1995). *Igra, gib, ustvarjanje, učenje: metodični priročnik za usmerjene ustvarjalne gibno-plesne dejavnosti*. Pedagoška obzorja.

GLASBENI JEZIK

Borota, B. (2015). *Osnove teorije glasbe in oblikoslovja za učitelje in vzgojitelje*. Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta.

Kuret, P. (2004). *Zgodbe o glasbi in glasbenikih*. Didakta.

Lebič, L., in Loparnik, B. (1991). *Osnove glasbene umetnosti*. Mladinska knjiga.

Muršič, R. (2017). *Glasbeni pojmovnik za mlade*. Aristej.

Pesek, A. (1997). *Otroci v svetu glasbe: izbrana poglavja iz glasbene psihologije in pedagogike*. Mladinska knjiga.

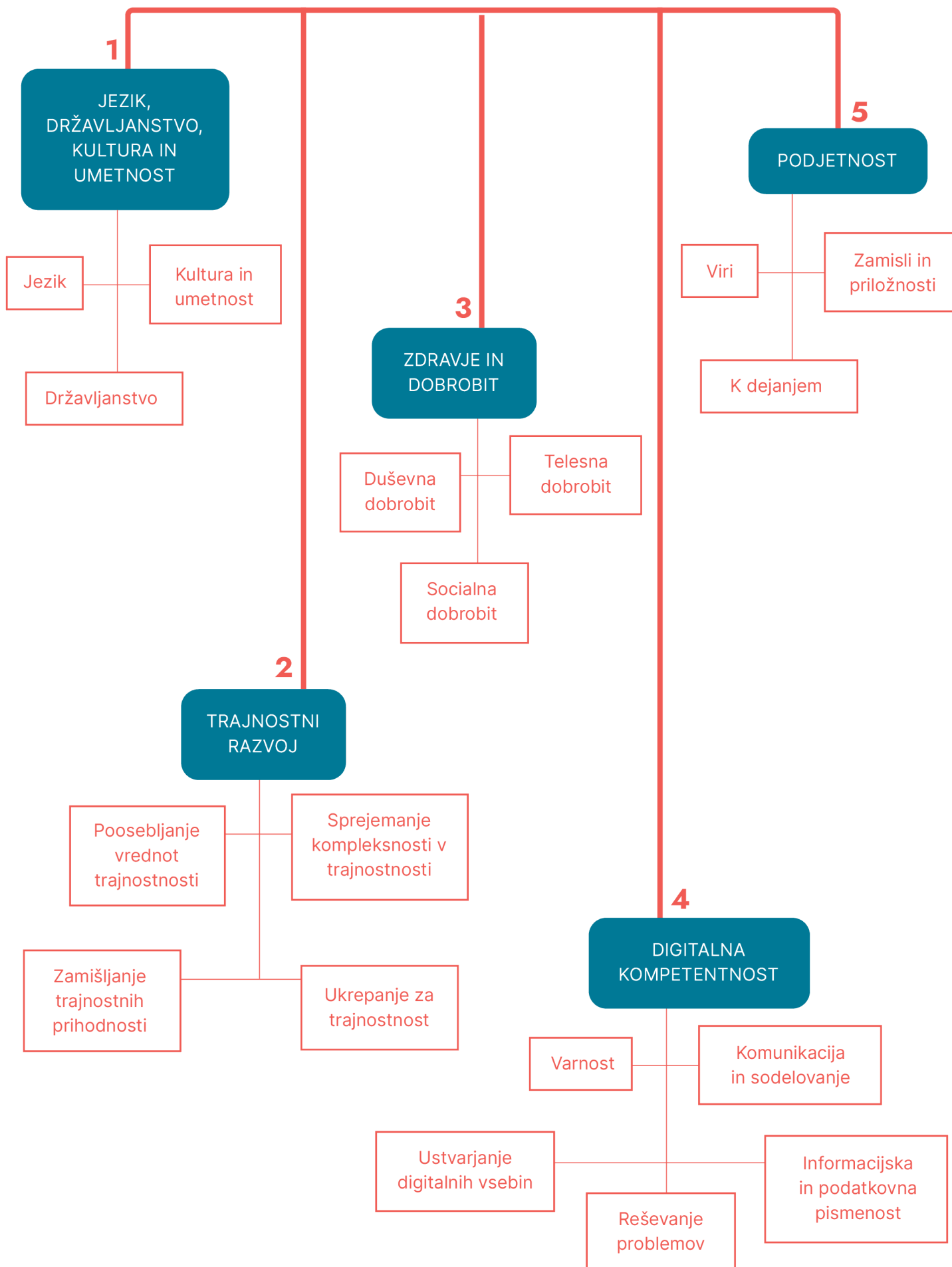
Sachs, K. (1997). *Svetovna zgodovina plesa*. Znanstveno in publicistično središče.

PRILOGE

KLJUČNI CILJI PO PODROČJIH SKUPNIH CILJEV

1 /// JEZIK, DRŽAVLJANSTVO, KULTURA IN UMETNOST

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

1.1 JEZIK

1.1.1 Strokovna besedila	1.1.1.1 Pri posameznih predmetih razvija zmožnost izražanja v različnih besedilnih vrstah (referat, plakat, povzetek, opis, pogovor itd.).
1.1.2 Strokovni jezik	1.1.2.1 Se zaveda, da je učenje vsebine posameznega predmeta hkrati tudi spoznavanje njegove strokovne terminologije; torej učenje jezika na ravni poimenovanj za posamezne pojme in na ravni logičnih povezav. 1.1.2.2 Se izraža z ustrezno terminologijo predmeta in skrbi za ustrezno govorno ter pisno raven svojega strokovnega jezika.
1.1.3 Univerzalni opis jezika kot sistema	(pri vseh predmetih:) 1.1.3.1 Se zaveda podobnosti ter razlik med jeziki in je na to pozoren tudi pri uporabi gradiv v tujih jezikih, pri uporabi prevajalnikov, velikih jezikovnih modelov, avtomatsko prevedenih spletnih strani itd. (pri vseh jezikovnih predmetih:) 1.1.3.2 Se zaveda, da različne jezike lahko opisujemo na podoben način; pri pouku tujih jezikov zato uporablja znanje, pridobljeno pri pouku učnega jezika, in obratno: zna primerjati jezike, ki se jih uči, in razpozna podobnosti ter razlike med njimi.
1.1.4 Razumevanje pomena branja	1.1.4.1 Pri vseh predmetih redno bere, izbira raznolika bralna gradiva, jih razume, poglobljeno analizira in kritično vrednoti.
1.1.5 Jezik in nenasilna komunikacija	1.1.5.1 Razvija lastne sporazumevalne zmožnosti skozi nenasilno komunikacijo.

1.2 DRŽAVLJANSTVO

1.2.1 Poznavanje in privzemanje človekovih pravic ter dolžnosti kot temeljnih vrednot in osnov državljanske etike	1.2.1.1 Pozna, razume in sprejema človekove pravice kot skupni evropski in ustavno določeni okvir skupnih vrednot ter etike. 1.2.1.2 Razume, da so človekove pravice univerzalne in nepogojene, da uveljavljajo vrednote svobode in enakosti. 1.2.1.3 Razume in sprejema, da je obstoj pravic pogojen s spoštovanjem individualne dolžnosti do enake pravice drugega. 1.2.1.4 Razume in sprejema, da je dolžnost do enake pravice drugega dolžnost zaradi dolžnosti (ne le pravica zaradi individualnega interesa). 1.2.1.5 Razume in sprejema človekove pravice in dolžnosti kot osnovno, vsem državljanom skupno etiko (moralo), ki uveljavlja vrednote spoštovanja človekovega dostojanstva, pravičnosti, resnice, zakona, lastnine, nediskriminacije in strpnosti.
1.2.2 Etična refleksija	1.2.2.1 Spozna, da obstajajo moralna vprašanja, pri katerih ni vnaprej danih od vseh sprejetih odgovorov. 1.2.2.2 Razvija občutljivost za moralna vprašanja ter sposobnost, da o njih razmišlja skupaj z drugimi.
1.2.3 Sodelovanje z drugimi v skupnosti in za skupnost	1.2.3.1 Z namenom uresničevanja skupnega dobrega sodeluje z drugimi ter podaja in uresničuje predloge, ki kakovostno spreminjajo skupnosti. 1.2.3.2 Prek lastnega delovanja ozavešča pomen skrbi za demokratično skupnost ter krepi zavedanje o pomenu pripadnosti skupnosti za lastnodobrobit in dobrobit drugih.
1.2.4 Aktivno državljanstvo in politična angažiranost	1.2.4.1 Ob zavedanju pozitivnega pomena politike kot skupnega reševanja izzivov in skrbi za dobrobit vseh, pa tudi iskanja kompromisov in preseganja konfliktov, pozna raznolike oblike demokratičnega političnega angažiranja in se vključuje v politične procese, ki vplivajo na življenja ljudi.
1.2.5 Znanje za kritično mišljenje, za aktivno državljansko držo	1.2.5.1 Uporabi znanja vsakega predmetnega področja za kritično in aktivno državljansko držo.

1.3 KULTURA IN UMETNOST

1.3.1 Sprejemanje, doživljanje in vrednotenje kulture in umetnosti	1.3.1.1 Intuitivno ali zavestno (individualno in v skupini) vzpostavlja odnos do kulture, umetnosti, umetniške izkušnje in procesov ustvarjanja ter ob tem prepozna lastna doživetja in se vživlja v izkušnjo drugega. itd.).
1.3.2 Raziskovanje in spoznavanje kulture ter umetnosti	1.3.2.1 Raziskuje in spozna kulturo, umetnost, umetniške zvrsti ter njihova izrazna sredstva v zgodovinskem in kulturnem kontekstu.
1.3.3 Izražanje v umetnosti in z umetnostjo	1.3.3.1 Je radoveden in raziskuje materiale in umetniške jezike, se z njimi izraža, razvija domišljijo ter pogloblja in širi znanje tudi na neumetniških področjih.
1.3.4 Uživanje v ustvarjalnem procesu ter dosežkih kulture in umetnosti	1.3.4.1 Uživa v ustvarjalnosti, se veseli lastnih dosežkov in dosežkov drugih. 1.3.4.2 V varnem, odprtem in spodbudnem učnem okolju svobodno izraža želje in udejanja ustvarjalne ideje.
1.3.5 Živi kulturo in umetnost	1.3.5.1 Živi kulturo in umetnost kot vrednoto v domačem in šolskem okolju ter prispeva k razvoju šole kot kulturnega središča in njenemu povezovanju s kulturnim in z družbenim okoljem.

2 /// TRAJNOSTNI RAZVOJ

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

2.1 POOSEBLJANJE VREDNOT TRAJNOSTNOSTI

2.1.1 Vrednotenje trajnostnosti	2.1.1.1 Kritično oceni povezanost lastnih vrednot in vrednot družbe s trajnostnostjo glede na svoje trenutne zmožnosti ter družben položaj.
2.1.2 Podpiranje pravičnosti	2.1.2.1 Pri svojem delovanju upošteva etična načela pravičnosti, enakopravnosti ter sočutja.
2.1.3 Promoviranje narave	2.1.3.1 Odgovoren odnos do naravnih sistemov gradi na razumevanju njihove kompleksnosti in razmerij med naravnimi ter družbenimi sistemi.

2.2 SPREJEMANJE KOMPLEKSNOSTI V TRAJNOSTNOSTI

2.2.1 Sistemsko mišljenje	2.2.1.1 K izbranemu problemu pristopa celostno, pri čemer upošteva povezanost okoljskega, gospodarskega in družbenega vidika. 2.2.1.2 Presoja kratkoročne in dolgoročne vplive delovanja posameznika in družbenih skupin v družbi, družbe na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni.
2.2.2 Kritično mišljenje	2.2.2.1 Kritično presoja informacije, poglede in potrebe o trajnostnem razvoju z vidika naravnega okolja, živih bitij in družbe, pri čemer upošteva različne poglede, pogoje z osebnim, socialnim in kulturnim ozadjem.
2.2.3 Formuliranje problema	2.2.3.1 Pri opredelitvi problema upošteva značilnosti problema – (ne)jasnost, (ne)opredeljenost, (ne)določljivost problema – in lastnosti reševanja – (ne)definirane, (ne)sistemske rešitve – ter vpletenost deležnikov.

2.3 ZAMIŠLJANJE TRAJNOSTNIH PRIHODNOSTI

2.3.1 Pismenost za prihodnost	2.3.1.1 Na podlagi znanja, znanstvenih dognanj in vrednot trajnostnosti razume ter vrednoti možne, verjetne in želene trajnostne prihodnosti (scenarije). 2.3.1.2 Presoja dejanja, ki so potrebna za doseganje želene trajnostne prihodnosti.
2.3.2 Prilagodljivost	2.3.2.1 V prizadevanju za trajnostno prihodnost tvega in se kljub negotovostim prilagaja ter sprejema trajnostne odločitve za svoja dejanja.
2.3.3 Raziskovalno mišljenje	2.3.3.1 Pri načrtovanju in reševanju kompleksnih problemov/-atik trajnostnosti uporablja in povezuje znanja in metode različnih znanstvenih disciplin ter predlaga ustvarjalne in inovativne ideje in rešitve.

2.4 UKREPANJE ZA TRAJNOSTNOST

2.4.1 Politična angažiranost	2.4.1.1 Ob upoštevanju demokratičnih načel kritično vrednoti politike z vidika trajnostnosti ter sodeluje pri oblikovanju trajnostnih politik in prakse na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni.
2.4.2 Kolektivno ukrepanje	2.4.2.1 Pri prizadevanju in ukrepanju za trajnostnost upošteva demokratična načela in aktivno ter angažirano (konstruktivno) sodeluje z drugimi.
2.4.3 Individualna iniciativa	2.4.3.1 Se zaveda lastnega potenciala in odgovornosti za trajnostno delovanje in ukrepanje na individualni, kolektivni ter politični ravni.

3.1 DUŠEVNA DOBROBIT

3.1.1 Samozavedanje	3.1.1.1 Zaznava in prepoznavna lastno doživljanje (telesne občutke, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje) ter lastno vedenje. 3.1.1.2 Skozi izkušnje razume povezanost različnih vidikov lastnega doživljanja (telesni občutki, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje) v specifičnih situacijah (npr. ob doživljanju uspeha in neuspeha v učnih in socialnih situacijah).
3.1.2 Samouravnavanje	3.1.2.1 Uravnava lastno doživljanje in vedenje (npr. v stresnih učnih in socialnih situacijah). 3.1.2.2 Razvija samozaupanje in samospoštovanje. 3.1.2.3 Se učinkovito spoprijema z negotovostjo in kompleksnostjo. 3.1.2.4 Učinkovito upravlja, organizira čas učenja in prosti čas.
3.1.3 Postavljanje ciljev	3.1.3.1 Prepoznavna lastne interese, lastnosti, močna in šibka področja ter v skladu z njimi načrtuje kratkoročne in dolgoročne cilje (vezane na duševno, telesno, socialno in učno področje). 3.1.3.2 Spremlja doseganje in spreminjanje načrtovanih ciljev. 3.1.3.3 Razvija zavzetost in vztrajnost ter krepi zmožnosti odložitve nagrade.
3.1.4 Prožen način razmišljanja	3.1.4.1 Razvija osebno prožnost, razvojno miselno naravnost, radovednost, optimizem in ustvarjalnost. 3.1.4.2 Učinkovito se spoprijema s problemskimi situacijami, ki zahtevajo proaktivno miselno naravnost.
3.1.5 Odgovornost in avtonomija	3.1.5.1 Krepi odgovornost, avtonomijo in skrbi za osebno integriteto.

3.2 TELESNA DOBROBIT

3.2.1 Gibanje in sedenje	3.2.1.1 Razume pomen vsakodnevnega gibanja za zdravje in dobro počutje. 3.2.1.2 Razvija pozitiven odnos do gibanja. 3.2.1.3 Vključuje se v različne gibalne dejavnosti, tudi tiste, ki razbremenijo naporen vsakdan. 3.2.1.4 Razume škodljivosti dolgotrajnega sedenja, razvija navade za prekinitev in zmanjšanje sedenja.
3.2.2 Prehrana in prehranjevanje	3.2.2.1 Razume pomen uravnotežene prehrane. 3.2.2.2 Razvija navade zdravega prehranjevanja. 3.2.2.3 Oblikuje pozitiven odnos do hrane in prehranjevanja.
3.2.3 Sprostitev in počitek	3.2.3.1 Razume pomen počitka in sprostitev po miselnem ali telesnem naporu. 3.2.3.2 Spozna različne tehnike sproščanja in uporablja tiste, ki mu najbolj koristijo. 3.2.3.3 Razume pomen dobrih spalnih navad za učinkovito telesno in miselno delovanje ter ravnanje.
3.2.4 Varnost	3.2.4.1 Spozna različne zaščitne ukrepe za ohranjanje zdravja. 3.2.4.2 Ravna varno in odgovorno, pri čemer skrbi za ohranjanje zdravja sebe in drugih.
3.2.5 Preventiva pred različnimi oblikami zasvojenosti	3.2.5.1 Usvaja znanje o oblikah in stopnjah zasvojenosti ter o strategijah, kako se jim izogniti oz. jih preprečiti z zdravim življenjskim slogom.

3.3 SOCIALNA DOBROBIT

3.3.1 Socialno zavedanje in zavedanje raznolikosti	3.3.1.1 Ozavešča lastno doživljanje in vedenje v odnosih z drugimi. 3.3.1.2 Zaveda se in prepoznavna raznolikosti v ožjem (oddelek, vrstniki, družina) in širšem okolju (šola, lokalna skupnost, družba).
3.3.2 Komunikacijske spretnosti	3.3.2.1 Razvija spretnosti aktivnega poslušanja, asertivne komunikacije, izražanja interesa in skrbi za druge.
3.3.3 Sodelovanje in reševanje konfliktov	3.3.3.1 Konstruktivno sodeluje v različnih vrstah odnosov na različnih področjih. 3.3.3.2 Krepi sodelovalne veščine, spretnosti vzpostavljanja in vzdrževanja kakovostnih odnosov v oddelku, družini, šoli, širši skupnosti, temelječih na spoštljivem in asertivnem komuniciranju ter enakopravnosti.
3.3.4 Empatija	3.3.4.1 Krepi zmožnosti razumevanja in prevzemanja perspektive drugega. 3.3.4.2 Prepoznavna meje med doživljanjem sebe in drugega. 3.3.4.3 Uravnava lastno vedenje v odnosih, upoštevajoč več perspektiv hkrati.
3.3.5 Prosocialno vedenje	3.3.5.1 Krepi prepoznavanje in zavedanje potrebe po nudenju pomoči drugim. 3.3.5.2 Prepoznavna lastne potrebe po pomoči in strategije iskanja pomoči. 3.3.5.3 Krepi družbeno odgovornost.

4 /// DIGITALNA KOMPETENTNOST

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

4.1 INFORMACIJSKA IN PODATKOVNA PISMENOST

4.1.1 Brskanje, iskanje in filtriranje podatkov, informacij ter digitalnih vsebin	4.1.1.1 Izraža informacijske potrebe, išče podatke, informacije in vsebine v digitalnih okoljih ter izboljšuje osebne strategije iskanja.
4.1.2 Vrednotenje podatkov, informacij in digitalnih vsebin	4.1.2.1 Analizira, primerja in kritično vrednoti verodostojnost in zanesljivost podatkov, informacij in digitalnih vsebin.
4.1.3 Upravljanje podatkov, informacij in digitalnih vsebin	4.1.3.1 Podatke zbira, obdeluje, prikazuje in shranjuje na najustreznejša mesta (trdi disk, oblak, USB itd.) tako, da jih zna kasneje tudi najti.

4.2 KOMUNIKACIJA IN SODELOVANJE

4.2.1 Interakcija z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.1.1 Sporazumeva se z uporabo različnih digitalnih tehnologij in razume ustrezna sredstva komunikacije v danih okoliščinah.
4.2.2 Deljenje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.2.1 Deli podatke, informacije in digitalne vsebine z drugimi z uporabo ustreznih digitalnih tehnologij. Deluje v vlogi posrednika in je seznanjen s praksami navajanja virov ter avtorstva.
4.2.3 Državljsko udejstvovanje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.3.1 Išče in uporablja portale za udejstvovanje v družbi. Poišče skupine, ki zastopajo njegove interese, s pomočjo katerih lahko aktivno daje predloge za spremembe.
4.2.4 Sodelovanje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.4.1 Z digitalnimi orodji soustvarja skupno vsebino in se zavzema za krepitev sodelovanja med člani.
4.2.5 Spletni bonton	4.2.5.1 Pri uporabi digitalnih tehnologij in omrežij prilagaja svoje vedenje pričakovanjem ter pravilom, ki veljajo v določeni skupini.
4.2.6 Upravljanje digitalne identitete	4.2.6.1 Ustvari eno ali več digitalnih identitet in z njimi upravlja, skrbi za varovanje lastnega ugleda ter za ravnanje s podatki, ki nastanejo z uporabo številnih digitalnih orodij in storitev v različnih digitalnih okoljih.

4.3 USTVARJANJE DIGITALNIH VSEBIN

4.3.1 Razvoj digitalnih vsebin	4.3.1.1 Ustvarja in ureja digitalne vsebine v različnih formatih.
4.3.2 Umeščanje in poustvarjanje digitalnih vsebin	4.3.2.1 Digitalne vsebine obogati z dodajanjem slik, glasbe, videoposnetkov, vizualnih efektov idr.
4.3.3 Avtorske pravice in licence	4.3.3.1 Pozna licence in avtorske pravice. Spoštuje pravice avtorjev in jih ustrezno citira.
4.3.4 Programiranje	4.3.4.1 Zna ustvariti algoritem za rešitev enostavnega problema. Zna odpraviti preproste napake v programu.

4.4 VARNOST

4.4.1 Varovanje naprav	4.4.1.1 Deluje samozaščitno; svoje naprave zaščiti z ustreznimi gesli, programsko opremo in varnim ravnanjem, jih ne pušča brez nadzora v javnih prostorih idr.
4.4.2 Varovanje osebnih podatkov in zasebnosti	4.4.2.1 Varuje osebne podatke in podatke drugih ter prepozna zaupanja vredne ponudnike digitalnih storitev.
4.4.3 Varovanje zdravja in dobrobiti	4.4.3.1 Digitalno tehnologijo uporablja uravnoteženo, skrbi za dobro telesno in duševno dobrobit ter se izogiba negativnim vplivom digitalnih medijev.
4.4.4 Varovanje okolja	4.4.4.1 Zaveda se vplivov digitalnih tehnologij in njihove uporabe na okolje.

4.5 REŠEVANJE PROBLEMOV

4.5.1 Reševanje tehničnih težav	4.5.1.1 Prepozna tehnične težave pri delu z napravami ali digitalnimi okolji ter jih rešuje.
4.5.2 Prepoznavanje potreb in opredelitev tehnoloških odzivov	4.5.2.1 Prepozna in ocenjuje potrebe, izbira ter uporablja digitalna orodja in jih prilagaja lastnim potrebam.
4.5.3 Ustvarjalna uporaba digitalne tehnologije	4.5.3.1 S pomočjo digitalne tehnologije ustvarja rešitve in novosti v postopkih ter izdelkih.
4.5.4 Prepoznavanje vrzeli v digitalnih kompetencah	4.5.4.1 Prepozna vrzeli v svojih digitalnih kompetencah, jih po potrebi izboljšuje in dopolnjuje ter pri tem podpira tudi druge.

5.1 ZAMISLI IN PRILOŽNOSTI

5.1.1 Odkrivanje priložnosti	5.1.1.1 Prepoznavava avtentične izzive kot priložnosti za ustvarjanje vrednost zase in za druge.
5.1.2 Ustvarjalnost in inovativnost	5.1.2.1 Pri reševanju izzivov na ustvarjalen način uporablja znanje in izkušnje za ustvarjanju boljših rešitev. 5.1.2.2 Pripravi nabor možnih rešitev izziva, pri čemer stremi k oblikovanju vrednosti za druge.
5.1.3 Vizija	5.1.3.1 Oblikuje vizijo prihodnosti, ki vključuje odgovore na vprašanja, kaj namerava početi v prihodnosti, kakšen želi postati in kakšno skupnost želi sooblikovati.
5.1.4 Vrednotenje zamisli	5.1.4.1 Vrednoti rešitve ob upoštevanju kriterijev po načelu ustvarjanja dobrobiti za druge in izbere ustrezno rešitev.
5.1.5 Etično in trajnostno razmišljanje	5.1.5.1 Prepozna in ovrednoti vpliv svojih odločitev ter ravnanj na skupnost in okolje.

5.2 VIRI

5.2.1 Samozavedanje in samoučinkovitost	5.2.1.1 Prepozna svoje želje, močna in šibka področja ter zaupa, da lahko pozitivno vpliva na ljudi in situacije.
5.2.2 Motiviranost in vztrajnost	5.2.2.1 Je pozitivno naravnani, samozavesten in osredotočen na proces reševanja izziva. 5.2.2.2 Vztraja pri opravljanju kompleksnejših nalog.
5.2.3 Vključevanje virov	5.2.3.1 Pridobi podatke in sredstva (materialna, nematerialna in digitalna), potrebne za prehod od zamisli k dejanjem, s katerimi odgovorno in učinkovito upravlja, pri čemer upošteva učinkovito izrabo lastnega časa in finančnih sredstev.
5.2.4 Vključevanje človeških virov	5.2.4.1 Spodbuja in motivira druge pri reševanju skupnih nalog. 5.2.4.2 Poišče ustrezno pomoč posameznika (npr. vrstnika, učitelja, strokovnjak itd.) ali strokovne skupnosti. 5.2.4.3 Razvije spretnosti za učinkovito komunikacijo, pogajanje, vodenje, ki so potrebne za doseganje rezultatov.
5.2.5 Finančna pismenost	5.2.5.1 V različnih življenjskih situacijah prepozna in rešuje finančne izzive (viri finančnih sredstev, skrb za denar, poslovanje npr. z banko, zavarovalnico ter drugimi finančnimi institucijami, ocena potrebnih sredstev, tveganj in odločitev o zadolževanju ter naložbi, varčevanju). 5.2.5.2 Sprejema odgovorne finančne odločitve za doseganje blaginje (osebne in za skupnost). 5.2.5.3 Pridobiva ustrezno znanje na področju finančne pismenosti za kakovostno vsakdanje in poklicno življenje.

5.3 K DEJANJEM

5.3.1 Prevzemanje pobude	5.3.1.1 Spodbuja in sodeluje pri reševanju izzivov, pri čemer prevzema individualno in skupinsko odgovornost.
5.3.2 Načrtovanje in upravljanje	5.3.2.1 V procesu reševanja problemov si zastavlja kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne cilje, opredeli prednostne naloge in pripravi načrt. 5.3.2.2 Prilagaja se nepredvidnim spremembam.
5.3.3 Obvladovanje negotovosti, dvoumnosti in tveganja	5.3.3.1 Na nepredvidene situacije se odziva s pozitivno naravnanoostjo in ciljem, da jih uspešno razreši. 5.3.3.2 Pri odločitvah primerja in analizira različne informacije, da zmanjša negotovost, dvoumnost in tveganja.
5.3.4 Sodelovanje	5.3.4.1 Sodeluje z različnimi posamezniki ali skupinami. 5.3.4.2 Morebitne spore rešuje na konstruktiven način in po potrebi sklepa kompromise.
5.3.5 Izkustveno učenje	5.3.5.1 Z reševanjem izzivov pridobiva nove izkušnje in jih upošteva pri sprejemanju nadaljnjih odločitev. 5.3.5.2 Presoja uspešnost doseganja zastavljenih ciljev in pri tem prepozna priložnosti za nadaljnje učenje. 5.3.5.3 Prepozna priložnosti za aktivno uporabo pridobljenega znanja v novih situacijah. 5.3.5.4 Povratne informacije uporabi za nadaljnji razvoj podjetnostne kompetence.